

slovenski čebelar

1 9 6 8

LETO LXX

ŠT. 6

SLOVENSKI GLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ ČEBELAR SLOVENIJE *

Št. 6

Ljubljana, 1. junija 1968

Leto LXX

VSEBINA

Valentin Benedičič: Poročilo predsednika ZCDS na XVII. rednem letnem občnem zboru dne 21. aprila 1968 v Ljubljani	169
Virmašan: Čebelarjevo delo v juniju	177
Ivan Kranjc: Čebelarjenje v Langstrothovem panju	180
Lojze Kastelic: Usmerjanje čebel na pašo	184
Franček Šivic: Povzročitelji gozdnega medenja — njihova škodljivost in koristnost	185
Blaž Kantušer: Čebelarstvo kramljanje	186
Pisma uredniku:	186
Franc Cvetko: Zakaj naše čebelarstvo ne napreduje	189
Deel: Malo za šalo, malo zares	191
Še eno pismo uredniku —	193

ZDRAVSTVENI KOTICEK

Dr. Leon Kocijan: Zatiranje noseavosti	194
--	-----

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Zamenjava matic v Ameriki. Ali potuje matica za soncem. Plemenilne postaje v Švici. Zamenjava matic. Za naše žene. Prevaževalcem v gozdno pašo. Rudninske snovi. Čebelarški inštitut Tilburg na Nizozemskem	196
---	-----

NAŠA ORGANIZACIJA

Čebelarstvo društvo Kamnik-Domžale. Plemenilna postaja na Kopišču v Kamniški Bistrici	198
---	-----

NA NOTRANJI STRANI OVITKA

Občni zbor belokranjskih čebelarjev. Novice iz Hrvatske.

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 1700 din, ga prejemajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarških društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska CP Delo — obrat Triglavsko tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, France Rome, Edi Senegačnik in Joško Slander. Odgovorni urednik Edi Senegačnik. Letna naročnina za nečlane 2000 din, za inozemstvo 2500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 230 din, na 16 straneh 120 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 501-8-268/1. Telefonska številka uprave ZCDS 20-208

POROČILO

predsednika ZČDS Valentina Benedičiča na XVII. rednem letnem občnem zboru dne 21. aprila 1968 v Ljubljani

Naj uvodoma spregovorim nekaj besedi tudi o čebelarški letini v letu 1967. Lahko rečemo, da je bila čebelja paša za čebelarje, ki čebelarijo na stalnem mestu, na splošno srednja, v območjih Dolenjske in v Beli Krajini pa celo slaba. Bolje so odrezali čebelarji-prevaževalci, vendar predvsem tisti, ki so imeli tudi nekaj sreče pri izbiri pasišč. Lika je zvalila tudi preteklo leto nekaj čebelarjev. Večina pa se je kmalu vrnila in prepeljala čebele na hojo pod Krim, na Hrušico ali v Gorski Kotar. Čim prej so se odločili za takšen ukrep, tem bolje so odrezali. Sicer pa je bilo tudi medenje hoje muhasto in je medila le v nekaterih krajih. Tudi mala lekanija na smreki, ki je sicer najbolj zanesljiva, ni izpolnila upa čebelarjev. Kaže, da jo je predlanska zima z visoko toploto v februarju in s poznim mrazom v marcu v njenem razvoju prizadela in se stanje le počasi popravlja.

Pri prevažanju čebel naletijo čebelarji vedno znova na številne nevšečnosti, ki so deloma subjektivne, deloma pa tudi objektivne narave. Nevšečnosti subjektivne narave si povzročajo čebelarji sami, ker kršijo dobre čebelarske običaje (pašni kataster, razporejanje čebel na pasiščih itd.). Te nevšečnosti bo mogoče odpraviti le postopoma, in sicer z boljšo organizacijo in z večjim upoštevanjem dobrih čebelarskih običajev, skratka z večjo čebelarsko disciplino. Dobre čebelarske običaje bo treba zaradi tega vnesti v posebna pravila, ki bodo pa morala zaradi večje učinkovitosti sloneti na določilih temeljnega oziroma republiškega zakona o čebelarstvu, sicer po izkušnjah, ki jih imamo, ne bodo zalegla mnogo. Nevšečnosti objektivne narave so pa predvsem v cestno-prometnih omejitvah ob nedeljah in praznikih ter sobotah in dnevih pred prazniki, v pregledih čebel po veterinarski inšpekciji itd. Prevažanje čebel na razne paše je brez dvoma napreden način čebelarjenja, ki ima ugoden vpliv ne samo na zdravstveno stanje čebeljih družin, temveč tudi na racionalnejše izkoriščanje razpoložljivih virov čebeljih paš. Zato povsod v naprednem svetu prevažanje čebel priporočajo in tudi podpirajo. To so utemeljeni razlogi, ki nas prepričljivo navajajo k temu, da se sporazumno v reševanju teh problemov s pristojnimi oblastnimi organi, kakor so se v naprednih deželah v zamejstvu. Odsek za prevažanje in zavarovanje čebel bo moral premagati na tem področju še številne ovire.

Naša organizacija

Ta čas lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da naša organizacija številčno še vedno raste in se tudi utrjuje. To ugotovitev naj podprem z naslednjimi podatki: v letu 1967 je bilo 5461 članov. List je prejelo skupaj z zamenjavo 5904 naslovnikov. V letu 1968 je doslej izstopilo 335 članov, nanovo se jih je vpisalo 510, tako da štejemo sedaj vsega 5636 članov, torej 175 več kakor v letu 1967. List prejema vključno z zamenjavo 6079 naslovnikov. Pri tem moram pohvaliti izredno aktivnost nekaterih društev, ki so dobro razumela, kaj je njihova naloga glede pridobivanja članstva v delovnem programu Zveze, objavljenem v 1. številki Slovenskega čebelarja. Glede števila članstva torej nismo več daleč od števila 6000, ki naj bi ga dosegli do 200. obletnice smrti Antona Janša.

Zveza si je prizadevala, da bi čim bolj ustrezala zahtevam in potrebam članstva. Varovala je njihove koristi s pravno in strokovno pomočjo pri družbeno političnih skupnostih in pri sodiščih. To svojo pomoč bi lahko nudila članstvu še v večji meri, če bi bolj steklo delo v njenih pospeševalnih odsekih. Domala vse delo se je osredotočilo le na nekaj oseb. Delo odsekov je namreč v glavnem počivalo. Napredek našega čebelarstva zahteva, da se delo porazdeli in bolje organizira po pospeševalnih odsekih ter da se pritegnejo vanje tudi novi člani. Po delovnem programu Zveze se bo delo vedno bolj množilo. Na te stvari moramo misliti na današnjem občnem zboru in pomnožiti izvršni odbor z novimi člani. Poleg tega naj današnji občni zbor pooblasti IO, da lahko ob potrebi tudi med letom pritegne v odbor člane, ki bi bili voljni delati. V zvezi s tem naj omenim predvsem dva važna odseka, in sicer: za čebelarski naraščaj ter za vzrejo in odbiro. V zvezi s problematiko čebelarskega naraščaja naj pojasnim to, da natančnih podatkov o našem članstvu iz

popisa še nimamo. Doslej zbrani podatki kažejo, da se bo gibala povprečna starost naših članov okoli 60 let. To je porazna ugotovitev, ob kateri se moramo zaskrbljeno zamisliti ne samo mi, temveč tudi naša skupnost. Na eni strani nastajajo iz dneva v dan vedno bolj pereči problemi med doraščajočo mladino; na drugi strani pa mladine skoraj ni opaziti v naših vrstah, čeprav bi lahko našla v čebelarstvu lepo in zanimivo zaposlitev ter razvedrilo v prostem času. Ali nima tudi naša čebelarska organizacija v okviru svoje javne dejavnosti neko dolžnost, da s pritegnitvijo mladine v naše vrste pomaga reševati skupnosti ta vedno bolj kočljivi problem? Hkrati pa moram, žal, ugotoviti to, da tudi pristojni kulturno-prosvetni in šolski organi na vseh stopnjah družbeno-političnih skupnosti niso doslej pokazali skoraj nobenega zanimanja in razumevanja za skupno reševanje te problematike. Zato je nujno, da prevzame v prihodnje vodstvo odseka za čebelarski naraščaj kak član — šolnik, ki bo znal bolj uspešno navezati stike z omenjenimi organi.

Podobno je z delom odseka za vzrejo in odbiro. V tej lepi posebni čebelarski dejavnosti smo zagrešili v bližnji preteklosti večje napake. Posledica tega je, da se je zunanji svet pred nami zaprl in smo ostali osamljeni. Sposobnosti in prizadevnosti naših vestnih vzrejevalcev gre priznanje in zahvala, da pridobiva naša sivka v zamejstvu spet svoj ugled. Na XXI. čebelarskem kongresu leta 1967 v Marylandu pri Washingtonu sem se sešel z direktorjem čebelarskega inštituta v Erlangenu na Bavarskem dr. Bötcherjem. V razgovoru z njim o naši čebeli mi je rekel dobresedno, da gre o naši čebeli dober glas po njihovi deželi in da so se poleg avstrijskih izkazale edinole še naše čebele kot primerne za njihove razmere. Podobno mi je rekel tudi dr. K. Dreher, predstojnik čebelarskega inštituta v Mayenu in vodja vzrejevalcev v nemški čebelarski zvezi. Njemu je bila namreč zaupana naloga, da zbere na Balkanu večje število vzorcev po 30 matic, ki jih preizkušajo v šestih inštitutih v Nemčiji. Upanje je, da bodo naše matice — dva vzorca po 30 matic — uspešno prestale to preizkušnjo. Precej si lahko obetamo tudi od našega mladega vzrejevalca A. Bukovška, ki se mudi zdaj sporazumno z našo Zvezo ne trimesečni praksi na čebelarski šoli Deželne zveze za čebelarstva Pfalz-Rheinessen, katere predsedstvo nas je obiskalo lansko jesen. Šola se na stroške imenovane Zveze. Bukovškova naloga je, da se seznaní z metodo dela v tamkajšnjem čebelarstvu od zgodnje pomladi do pozne jeseni ter da bo v prihodnje sestavljal povezovalni člen pri strokovnem sodelovanju med obema organizacijama. Deželna zveza za čebelarstvo Pfalz-Rheinessen razpravlja tudi s tamkajšnjimi oblastnimi organi o možnostih legalizacije uvoza naših matic. Odsek za vzrejo bo moral v prihodnje svoje delo bolje organizirati in nuditi vzrejevalcem več strokovne pomoči.

Sprememba pravil, po kateri so zastopana v upravnem odboru Zveze vsa društva po svojih predsednikih oz. tajnikih, se je izkazala za dobro. S tem je ustvarjena boljša neposredna povezava z vsemi društvi. Nekateri želijo, da bi bilo več sej upravnega odbora. Zdaj sta namreč navadno letno le po dve. Mnenja sem, da na splošno zadoščata dve seji. Prva seja naj bi bila v mesecu oktobru. Na njej naj bi pregledali delo IO, razpravljali o delovnem programu Zveze za naslednje leto, ugotavljali višino članarine itd. Po sklepih te seje bi društva lahko takoj nato izvedla redne letne občne zборе svojih družin v decembru in januarju ter svoje občne zборе najpozneje do srede aprila,

nakar bi sledil občni zbor Zveze. Druga seja upravnega odbora naj bi pa bila kaka dva ali tri tedne pred občnim zborom Zveze. Na tej seji bi obravnavali in pretresali vse, o čemer naj bi razpravljali in odločal redni letni občni zbor. Obe redni seji UO naj bi bili torej v pozni jeseni oz. zgodnji spomladi, to je v času, ki je najbolj ugoden za organizacijsko društveno delo. Morebitna tretja seja UO naj bi bila sklicana le po potrebi. Seveda bi morali biti obe redni seji UO dobro pripravljene. Lahko trdim, da se je pokazala ta oblika dela za dobro in so jo začela posnemati tudi že nekatera društva, v katerih upravnem odboru so zastopane vse družine, dočim sestavljajo ožji IO društev predvsem člani, ki bivajo na sedežu društva. Tako se ustvarjajo tudi boljši pogoji za ekspeditivno poslovanje društev.

Naša Zveza in Savez čebelarских organizacij v Beogradu

Z zadovoljstvom lahko ugotovim, da je IO Saveza osvojil predloge naše Zveze za sestavo delovnega programa Saveza. V tem predlogu so zajeti med drugimi tudi naslednji problemi: razčiščenje odnosov med Savezom ČO Jugoslavije in Poslovnim združenjem za čebelarstvo Jugoslavije; kako je to združenje registrirano, kakšna je njegova dejavnost v smislu registracije, in s čim se dejansko ukvarja. V zvezi s to ugotovitvijo bo treba potem izposlovati od Zveznega sekretariata za gospodarstvo — kmetijski sektor — odločbo, katera organizacija dejansko predstavlja čebelarstvo Jugoslavije: ali Savez pčelarских organizacij ali Poslovno združenje za čebelarstvo. Po statutu Apimondije je namreč takrat, če je iz ene države več čebelarских organizacij članic Apimondije, uradni predstavnik čebelarstva tista čebelarška organizacija, za katero so se zedinile čebelarске organizacije. Če pa se organizacije o tem ne bi mogle sporazumeti, potem odloči o tem pristojni oblastni organ uradno. Ta čas predstavlja jugoslovansko čebelarstvo pri Apimondiji Poslovno združenje za čebelarstvo Jugoslavije. Dalje je v programu sestava osnutka Temelnjega zakona o čebelarstvu, vprašanje krmilnega sladkorja, enotne čebelarске izkaznice sodelovanje Saveza pri izvrševanju delovnega programa naše Zveze itd.

Naši odnosi

Sodelovanje naše organizacije s trgovskim podjetjem Medex se razvija v zadnjih letih vedno bolj uspešno v znamenju medsebojnega razumevanja. Rezultati tega medsebojnega sodelovanja so vidni. Ob pomoči Medexa je bila organizirana mreža opazovalnih postaj o gozdnem medenju po vsej Sloveniji. Predvidoma bomo postavili še dve opazovalni postaji zunaj Slovenije v Gorskem Kotarju. Medex nam je pri tem delu zadnji dve leti zaporedoma kril vse stroške za nabavo inventarja ter za izplačilo nagrad opazovalcem in drugim sodelavcem. Dosedanje delo smo razvijali predvsem v širino. Z letošnjim letom bomo začeli razvijati to delo tudi v globino, zlasti z inštruktazo opazovalcev o povzročiteljih gozdnega medenja in o drugih činiteljih, ki vplivajo na gozdno medenje. Tako bodo postala poročila opazovalcev vedno bolj kvalitetna in zanesljiva. Zadnja leta si je prizadeval Medex tudi za ustrezno preskrbo krmilnega sladkorja. Lahko trdim, da je dosegel glede denaturiranja v splošno zadovoljstvo naših čebelarjev zelo lep uspeh. Pa tudi sicer nam je

šlo podjetje Medex stalno na roke, zlasti s prevozi pri urejanju posestno-pravnih zadev v zvezi s pripravami za gradnjo čebelarške šole. Za navedene usluge in pomoč izrekam podjetju Medex naše priznanje in zahvalo.

Zavod za čebelarstvo

Med lanskoletnim in letošnjim občnim zborom ne morem glede odnosov do Zavoda poročati nič novega. Naša organizacija spoštuje namreč še vedno pred nekaj leti sprejeti sporazumni sklep za te stvari pristojnih državnih organov in ustanov ter naše organizacije, da spada ta dejavnost v Kmetijski inštitut Slovenije, kjer bi se po našem mnenju lahko bolje razvijala v neposrednem sodelovanju z drugimi zavodi inštituta, ki se ukvarjajo s strokami, ki se po naravi svoje proizvodnje povezujejo s čebelarstvom. Čebelarstvo je tudi zelo zainteresirano pri ugotavljanju zastrupitve čebel po kemičnih pripravkih za varstvo rastlin in po plinih iz tovarn. Tudi za te preiskave bi bile po našem mnenju večje možnosti pri Kmetijskem inštitutu, ki ima tudi svoj kemični zavod. Danes ne opravlja v Sloveniji nobena inštitucija teh preiskav, kar povzroča našemu čebelarstvu veliko nevšečnosti. Ustrezni ureditvi teh zadev bo treba posvetiti v prihodnje več pozornosti.

Komisija za čebelarstvo pri Svetu za kmetijstvo, živilsko industrijo in združništvo Gospodarske zbornice SRS se je sestala 18. aprila t. l. Obravnavala je program dela naše Zveze, Zavoda za čebelarstvo in oddelka za čebelje bolezni pri Veterinarskem zavodu za Slovenijo. Programi dela bodo objavljeni tudi v Slovenskem čebelarju. V zvezi s programom dela naše Zveze, ki pride v glavnem v poštev šele v začetku leta 1969, se bo komisija ponovno sestala jeseni, ko bo Zbornica sestavljala finančni načrt za leto 1969. Sredstva, ki jih ima Zbornica za svoje delo, so ta čas zelo omejena. Veliko pripravljeno kaže Zbornica, da nam pomaga s posredovanjem in priporočili pri raznih akcijah v korist čebelarstva. Po programu Veterinarskega zavoda opravljajo ta čas v delovnem območju čebelarškega društva Tržič prvi poizkus zatiranja čebelje pršice s preparatom TEDION. Če se bo ta preparat, ki se je dobro izkazal pri poizkusih v Rusiji, obnesel tudi pri nas, ga bomo prevzeli za zatiranje pršičavosti. Njegova prednost je v krajšem postopku zdravljenja. Gospodarski zbornici se zahvaljujem za njeno pripravljeno, da nam pomaga s svojim vplivom in tudi finančno v okviru danih možnosti.

Sodelovanje s čebelarskimi organizacijami v zamejstvu

Za boljše razumevanje te naše dejavnosti, ki se lepo razvija v zadnjih letih, naj pojasnim uvodoma nekatere zadevne zaključke in gesla mednarodnega združenja čebelarskih organizacij Apimondije. Udeleženci XIII. kongresa za čebelarstvo leta 1949 v Amsterdamu so sprejeli sklep o ustanovitvi mednarodne zveze čebelarskih združenj z imenom »Apimondija«. V duhu sklepa o ustanovitvi naj bi Apimondija dokazala svetu, da je sposobna kljub trdotam neposredno po vojni zastopati tudi navzven skupne čebelarske interese in vedno znova dokazano bratsko miselnost čebelarjev vseh dežel sveta. Dalje — XIX. mednarodni čebelarski kongres v Pragi leta 1963 se je odvijal pod geslom: »Čebelarstvo združuje vse narode sveta v mirnem sožitju.« To geslo, ki je bilo napi-

sano v vseh kongresnih prostorih, pa ni bilo samo neka formalnost, temveč živa stvarnost, ki si jo lahko čutil na vsakem koraku. V enakem vzdušju sta se odvijala tudi zadnja dva mednarodna kongresa v Bukarešti leta 1965 in v Ameriki na univerzi Maryland pri Washingtonu leta 1967. Delovni vpliv Apimondije sega danes po izrednem položaju, reguliranem s posebnim statutom pri FAO, organizaciji ZN za kmetijstvo in prehrano, prav do svetovne organizacije ZN. Čebelarji smo lahko ponosni, da se je svetovni vrh čebelarških organizacij Apimondija v zadnjih letih v svetu tako zelo uveljavil in utrdil. Za boljše razumevanje našega razvijanja odnosov s sosednjimi organizacijami v zamejstvu naj navedem še, da je imel na XX. mednarodnem čebelarskem kongresu leta 1965 v Bukarešti francoski izvedenec za čebelje bolezni L. Adam referat, v katerem je utemeljeval potrebo po poenotenju zakonodaje o čebeljih boleznih v različnih deželah. Dežele Evropske gospodarske skupnosti bi po njegovi zamisli napravile prvi tak poizkus. Pri tem je navedel težave zaradi različne zakonodaje v posameznih deželah.

Tudi pri nas smo čutili potrebo po sodelovanju s čebelarskimi organizacijami v zamejstvu najprej zaradi zatiranja čebelje pršičavosti, in sicer vzdolž državne meje z Avstrijo, pozneje pa še z Italijo. Ta skupni problem sem omenil prvič v pozdravnem nagovoru vzrejevalcem Avstrijske zveze čebelarjev leta 1964 na Dunaju. Pozneje je sledilo še več stikov in zadevnih razgovorov na naši in avstrijski strani državne meje, dokler ni bil 13. marca 1966 v Mariboru sklenjen dogovor o skupnem zatiranju pršičavosti čebel in hude gnilobe čebelje zalege v pet kilometrov širokem pasu vzdolž obeh strani državne meje. Mi smo torej v tem pogledu v praksi celo prehiteli druge članice Apimondije. Od takrat dalje se medsebojni stiki, zlasti med čebelarskimi organizacijami ob državni meji, vedno bolj razvijajo. Po navedenem dogovoru imamo na naši in na avstrijski strani po dva obveščevalna centra, iz katerih tečejo in v katera se stekajo vsa poročila o navedenih čebeljih boleznih zaradi morebitnih skupnih zdravstvenih akcij. Obveščevalna centra na naši strani sta ČD za Mežiško dolino za mejni odsek z Avstrijsko Koroško in ČD za Maribor in okolico za mejni odsek z Avstrijsko Štajersko. Na avstrijski strani sta pa Deželna zveza za čebelarstvo na Koroškem v Celovcu in Deželna zveza za čebelarstvo na Štajerskem v Gradcu. ČD za Mežiško dolino ter za Maribor in okolico in tudi ostalim društvom ob avstrijski državni meji izrekam priznanje in zahvalo, ker so znala dostojno in častno zastopati našo organizacijo, da se medsebojni odnosi in skupne akcije v obojestransko korist tako lepo razvijajo. ČD ob avstrijski državni meji prosim, da opravijo tudi letos svojo dolžnost po navedenem dogovoru, ki ima trajni značaj, v kolikor se nahajajo novo odkrita žarišča pršičavosti v petkilometrskem obmejnem pasu.

Pobudo za skupno zatiranje pršičavosti vzdolž italijanske državne meje je dalo čebelarsko društvo Nova Gorica, ki je prevzelo tudi vodstvo teh akcij. Sodelovali so zastopniki čebelarstva in veterinarske službe z obeh strani državne meje. Da bi se to sodelovanje bolj utrdilo, je bil sklican na pobudo čebelarskega društva Nova Gorica za 29. 5. 1966 skupni sestanek v Novi Gorici. Sprejeti so bili dobri sklepi, ki naj bi jih uresničili na naslednjem sestanku jeseni istega leta v italijanski Gorici, in sicer z zastopniki čebelarstva ter veterinarske službe z obeh strani državne meje na mejnem odseku od vključno Tolminskega do Kopra. Žal je zadeva obtičala pri neizvršenih sklepih in ni

bilo predvidenega sestanka, na katerem naj bi se te stvari uredile podobno kakor v Mariboru.

Skupnim zdravstvenim akcijam ob državni meji so sledili obiski čebelarških društev tudi iz notranjosti sosednih dežel. Obiskali so nas tudi slovaški čebelarji. Naši čebelarški društvi v Lendavi ter za Maribor in okolico sta obiskali tudi madžarske čebelarje. Vsekakor so ti medsebojni obiski koristni. Čebelarji se med seboj spoznavajo in izmenjavajo svoje izkušnje. Skratka, začel se je razvijati čebelarški turizem, kateremu so dali čebelarški muzej v Radovljici in naši vzrejevalci še poseben pečat. Naj dostavim, da želijo skoraj vsi obiskovalci videti tudi Postojnsko jamo, pri čemer nam nudi čebelarško društvo Postojna vsak čas ljubeznivo svojo pomoč, za kar se mu s priporočilom tudi za v prihodnje lepo zahvaljujem.

Zanimanje za naše čebelarstvo in našo organizacijo v zamejstvu je torej vedno večje. Zato ni nič čudnega, če nam je v začetku leta 1967 pisal prof. dr. Jaroslav Svoboda, direktor Dokumentacijske centrale Apimondije na Čehoslovaškem (ustanovljena na mednarodnem čebelarškem kongresu v Bukarešti leta 1965), naj bi objavljali v Slovenskem čebelarju, ki ga prejema Dokumentacijska centrala v treh izvodih, povzetke pomembnejših domačih člankov v enem od kongresnih jezikov. Na uredniški seji maja 1967 smo se odločili, da bomo sestavljali povzetke pomembnejših domačih člankov, in sicer za članke o vzreji oziroma odbiri predvsem v nemščini, ker je naša sivka za Srednjo Evropo vedno bolj interesantna; povzetke člankov splošnega pomena pa v angleščini. Pri tej novosti premagujemo ta čas še določene začetne težave. Nek starejši član nam je sporočil tudi svojo nejevoljo nad to novostjo. Večina članov uredniškega odbora je mnenja, da je ta novost brez dvoma kvalitetni napredek našega glasila. Treba si bo le prizadevati, da bodo povzetki dejansko povzetki in v drobnem tisku, da jim ne bo treba žrtvovati preveč prostora. Dolej smo objavili s povzetki tudi dva članka o naši plemenilni postaji in že se nam najavlja obisk skupine čebelarjev iz Južne Tirolske in tudi posamezniki iz Nemčije, da bi si radi ogledali naše plemenilne postaje in seveda tudi matice, ki jih na njih plemenimo. Naj dodam še, da sem se razgovarjal o našem delovnem programu o dunajskem obdobju življenja A. Janša lani na čebelarškem kongresu skupaj s sekretarjem avstrijske čebelarške zveze tudi s prof. J. Svobodo. Izjavil je, da je Dokumentacijska centrala že po naravi svojega poslanstva poklicana, da sodeluje pri teh prireditvah. Stojimo torej pred velikimi nalogami mednarodnega pomena, ki jih bomo mogli v redu opraviti le z zavestnim sodelovanjem vsega članstva. Naj pripomnim, da razvijanje odnosov s čebelarškimi organizacijami v zamejstvu ni nikaka zabavna zadeva, kakor bi si morda kdo mislil. Pri opravljanju teh nalog me je namreč povsod spremljala skrb, kako bomo te stvari čim bolje uredili, da bo to v ponos in hkrati v korist naši čebelarški organizaciji. Ugled in zaupanje, ki ga uživa naša organizacija doma in v zunanjem svetu, je rezultat doslednega, premišljenega in taktnega dela v zadnjih letih.

Naj se ustavim nekoliko tudi pri čebeljih boleznih. Opravka imamo še vedno s klasičnimi čebelnimi boleznimi: nosestavostjo, pršičavostjo in hudo gnilobo čebelje zalege, ki so vse zajete v zadevnem zakonskem predpisu. Zapore prometa s čebelami so predvidene le za pršičavost in hudo gnilobo čebelje zalege. Lahko rečem, da naši čebelarji na splošno kar uspešno zdravijo

in preprečujejo nose mavost; v nekaterih krajih zatirajo z enakim uspehom tudi pršičavost. Upravičeno pa dvomim, da se pregledniki za čebelje bolezni ponekod ob prvih izletnih dnevih in v zgornji pomladi dovolj zanimajo za zdravstveno stanje čebeljih družin v njihovi okolici. Sicer skoraj ne bi moglo priti do tako hudih oblik pršičavosti, da odmirajo cele čebelje družine. Zato je UO na zadnji seji sklenil, organizirati pozimi 1968/69 po vsej Sloveniji tečaje za čebelarke preglednike. Oddelek za čebelje bolezni pri Veterinarskem zavodu bo pa že letos v decembru priredil dva tečaja za vodje čebelarških preglednikov. Z vodji čebelarških preglednikov vpeljujemo novo organizacijsko funkcijo na področju zdravstva čebel. Na teh tečajih bo treba posvetiti več pozornosti zdravljenju navedenih bolezni.

Za zaključek pa še nekoliko o čebelarški šoli, ki naj bi jo po programu zgradili do leta 1973 to je do 200. obletnice smrti našega rojaka A. Janša, prvega čebelarskega učitelja na prvi čebelarški šoli v Evropi na Dunaju.

Zavedati se moramo, da tudi v čebelarstvu le znanje lahko prinese napredek. Doslej še nisem slišal količkaj razgledanega čebelarja, da nam slovenskim čebelarjem šola ni potrebna. Le redki so čebelarji, ki menijo, da ne ustreza lokacija na Brdu pri Lukovici in da bi morala biti šola v Ljubljani. Po svetu, kjer imajo čebelarke šole, so te šole zunaj naseljenih krajev, ker se morejo le v takih okoliščinah razviti v zaključeno organsko celoto (šola kot objekt, stojišča, čebelnjaki-preizkuševališča, za šolske namene ustrezne plemenilne postaje itd.) Čebelarstvo šolo kot zaključeno organsko celoto z izpolnjenimi pogoji za ves njen organski razvoj moramo torej razlikovati od čebelarke učilnice, kjer je navadno samo prostor za pouk. Če bi šlo pri tem samo za kakšno kampanjsko akcijo, če bi npr. hoteli vzgojiti le neko število čebelarških mojstrov, potem bi lahko uporabili učilnice, ki so v zvezi z integracijo šolstva ostale prazne. Podobna čebelarška šola je v Ljubljani že obstajala. Kaj pa so imeli od nje slovenski čebelarji? Čebelarji potrebujemo svojo čebelarstvo šolo v takem kraju, kjer bo lahko razvila večino svojih posebnih dejavnosti v eni organski celoti. Vsi objekti, posebno pa glavni šolski objekt, morajo tudi funkcionalno ustrezati svojemu namenu. *Le v primeru, če so objekti tudi funkcionalno ustrezno zgrajeni, je izpolnjen hkrati tudi osnovni pogoj za racionalno upravljanje šole kot celote.*

Prostor na Brdu pri Lukovici je brez dvoma po navedenih kriterijih izbran zelo posrečeno. Leži v osrednji Sloveniji, samo 20 km od Ljubljane, ob glavni cesti in blizu projektirane hitre ceste, z bogatim izborom medovitega rastlinstva od zgodnje pomladi (resje, vrba) do pozne jeseni (hoja, ajda); v neposredni bližini sta napeljana vodovod in električna; kraj sam je brez dvoma tudi po naravni lepoti med najlepšimi v širši ljubljanski okolici. Skupščina občine Domžale s predsednikom na čelu nam je zelo naklonjena in nam obljublja vso možno pomoč. Začetni kapital okrog 20 milijonov starih din je Zveza že namenila za to šolo. Zavedamo se, da bo potrebno mnogo naporov in akcij. Če bomo enotni, vztrajni in delavni, sem prepričan, da bomo zaključili Janševe spominske proslave v svoji čebelarški šoli.

Zaključujem z zahvalo vsem, ki so nam pomagali, da je naša organizacija danes številnejša in trdnjša kot kdajkoli prej, z željo, da bi novo izvoljeni organi s še večjim poletom in večjo vztrajnostjo šli nasproti ciljem, ki so postavljeni v perspektivnem delovnem programu tja do leta 1973.

ČEBELARJEVO DELO V JUNIJU

VIRMASAN

Kdor je upošteval navodila, ki sem jih dal za mesec maj, ima sedaj panje nabito polne čebel. Ni pa to le čebelarjeva zasluga, temveč tudi zasluga narave in čebel samih. Narava je nudila dosti cvetnega prahu in medicince, čebelar je ves april in tudi še v maju pomagal z dražilnim pitanjem, da so bile družine v začetku maja že popolnoma razvite. Plodišče je polno čebel, zalega na vseh satih in kdor ne mara rojev, je že nekaj satov s pokrito zalego prestavil v medišče in dal v plodišče satnice. S tem je za nekaj časa zavrl rojenje. Ne sme pa pozabiti, da je rojenje naravni nagon in potreba čebel, da se ohranijo. Če je paša dobra, bodo dodane satnice kmalu izdelane in tudi novi matičniki zaleženi. Spet bo treba natančno pregledati panj in če paša še traja, spet prestaviti nekaj satov s pokrito zalego v medišče, v plodišče pa dati satnice. Ko bodo te izdelane, bo najbrž tudi paše konec in ne bo več treba prestavljati. Vendar s tem še ni popolnoma odstranjena nevarnost rojenja. Panji so polni čebel, paša, zlasti travniška, je sredi junija, ko je že vse pokošeno, končana. Od panjev vise cele brade brezposelnih čebel. Kdor jih prepelje v kostanjevo pašo, bo pazil, da za to pašo ohrani vse te čebele v panjih, da mu ne rojijo. Ta paša se začne konec junija in je za večino naših čebelarjev zadnja izdatna paša, ki nudi ob ugodnem vremenu obilo cvetnega prahu in tudi nekaj medu.

So tudi kraji, kjer po končani pomladni paši ni nobene izdatne več. Tu se bo čebelar branil rojev, ker ve, da bo imel od njih malo ali nič koristi. Včasih so rekli, da je majski roj zlat, junija srebrn in julija slamnat. Če ločemo iz poznega roja napraviti dobrega plemenjaka, ki bo sposoben za prezimovanje, mu moramo dati vse, kar potrebuje za hišo in za prehrano. Tako ga dobesedno kupimo.

Ta mesec je tudi najbolj primeren za napravo rezervnih družin ali prašilčkov. Vsak čebelar ve, kako so potrebni. Sedaj je najlepša priložnost za to. Od močnega panja vzamemo dva ali tri sate pokrite zalege in damo v male panjiče. Navadno so to štiri ali petsatarji. Poleg sata z zalego damo na eno stran sat z medom in na drugo prazen sat z vodo. Ker so stare izletne čebele odletele nazaj v svoj panj, mlade pa še ne izletavajo, zato mora tak narejenec dobiti vodo bodisi v satu ali v pitalniku. Če smo vzeli sate iz panja, ki je že imel zaležene matičnike, mu enega pustimo. Če pa teh ni, mu ga damo iz kakega drugega panja. Če imamo na razpolago dovolj teh, lahko izbiramo med najboljšimi panji. Tak panj naj bo dober medar, miren in ne hud. Paziti moramo, da so čebele čiste sivke.

Če imamo na razpolago mlade še ne oplojene matice, mu dodamo le-te. Ker so v prašilčku same mlade čebele, jo bodo rade sprejele, vendar je zaradi gotovosti dobro, da jo pripravimo v matičnici. Tu jo pustimo en dan in jo nato izpustimo. V lepem vremenu se bo v nekaj dneh oplodila in družinica bo v redu. Takih prašilčkov naj bi imel vsak čebelar število panjev primerno, ker ti so zlata rezerva. Lahko jih porabi že med letom za obnovo starih matic, jeseni lahko z njimi ojači panje, ki so določeni za prezimovanje. Nekaj naj jih ostane čez zimo za morebitne zimske izgube. Vsako pomlad se oglašajo čebelarji in iščejo matice za svoje brezmatične panje. Zato naj vsak dober

čebelar poskrbi, da ta mesec naredi vsaj nekaj prašilčkov, da jih bo imel za vsak primer na voljo.

Drug način za obnovo matice je kaj preprost. Staro matico, ki ni več dobra, odstranimo in pustimo, da si panj sam vzpodredi novo. Pri tem moramo paziti, da nam ne izroji. Deseti dan potem, ko smo mu vzeli staro matico, ga natančno pregledamo. To opravimo dopoldan, ko je največ čebel zunaj. Ker sedaj nima več odkrite zalege, ne more več napraviti novih matičnikov, ko mu stare poderemo. Pustimo mu samo najlepšega. Preostale lahko porabimo v drugih panjih ali v prašilčkih.

Ta mesec začnemo uporabljati tudi sončni topilnik. Vanj pride vse, kar dobimo satja pri pregledu panjev: odvzeti matičniki, koščki satja, izrezana trotovina, pokrovci od točenja. Tako se lahko nabere kar nekaj kilogramov lepega voska, ki bi brez topilnika propadel.

Še eno prijetno delo čaka ta mesec čebelarja, namreč točenje. Tega dela je vsak čebelar najbolj vesel. Če je svoje čebele oskrboval, kakor je treba in je tudi narava dala svoje, bo sedaj prejel plačilo za svoje delo. Pri nas je konec pomladne paše sredi junija. Zato bomo točili proti koncu meseca, preden se začne paša na pravem kostanju. Točiti smemo le popolnoma zrel med, to je takrat, ko je vsaj polovica sata pokritega. Le tak med je dober in lahko na pravem mestu čaka več let. Potočiti smemo le to, kar je v medišču, iz plodišča le v izjemnih slučajih. Če je bila izredno dobra paša in je tudi plodišče popolnoma zalito, da matica nima prostora za zaleganje, odvezamemo krajne medene sate, gnezdo razmaknemo in damo v sredo prazne sate. Če je paša srednja ali slaba, tega ne smemo storiti, ker morajo imeti panji zalego hrane za brezpašno dobo. So primeri, ko v plodišču ni kaj prida medu. Takrat moramo pustiti v medišču vsaj nekaj medenih satov. Zavedati se moramo tega, da je lažje jemati kot dajati in tudi točili bomo še lahko, samo da bi bilo večkrat treba.

Točili bomo le ob lepem vremenu, ker takrat so izletne čebele zunaj na paši, mladice pa niso preveč sitne. V slabem vremenu ali dežju, ko ne izletavajo, je to težko. Če smo imeli čebele v paši drugod in smo jih pripeljali domov, počakajmo vsaj toliko časa, da se popolnoma ulete in zopet privadijo na nov kraj. Nekajkrat sem točil takoj, ko sem jih pripeljal domov iz paše, a ne želim več tega dela in ga tudi nikomur ne priporočam. Nekaj pikov ne škodi. Če jih je pa le preveč, pa ni ravno prijetno tudi za vajenega čebelarja.

Pri točenju morajo biti vsaj trije. V čebelnjaku pri panjih naj bo čebelar sam, ker tam je najtežje delo — ometanje. Za odnašanje satov, za delo pri točilu že dobiš pomoč, a za ometanje prav težko. Da bi se čebele same umaknile iz medišča, so poskušali z različnimi begalnicami. Obnesla se ni nobena in tako smo ostali pri omelu in perutnici. Najboljša je gosja ali od race, druge so premehke. Poleg teh rabimo še sipalnik in zabojček za satje. Nekateri jih ometajo v lijak in potem stresejo v panj. To je stvar vsakega čebelarja, kako bo to delo najlaže in najboljše opravil. Vedno imejmo pripravljeno posodo s čisto vodo, v katero vlijemo malo kisa, in čisto brisačo.

Nekateri čebelarji imajo navado, da ometajo čebele za čebelnjakom v travo. To vsakomur odsvetujem. Izgovarjajo se, da čebele itak odlete nazaj v svoj panj. Toda veliko mladice, ki še niso izletavale, se izgubi v travi. In prav teh mladih čebel je najbolj škoda, saj bodo bodoče delavke. Kdor se boji

Letošnje mlade matice že lepo zalegajo

pikov ali jih sploh ne prenese, naj uporabi pri ometanju čebelarsko kapo in rokavice. Pravi čebelar bo shajal tudi brez tega in čim večkrat bo ometal, bolj bo vesel.

Jaz ometam takole: Medene sate iz medišča zložim na kozico, v medišče dam prazne iztočene sate, potisnem sipalnik in začnem ometati. Na kozici so se medtem napile medu in zato niso preveč sitne. Ometam lahko lepo in mirno in ko je ometen zadnji sat, so tudi čebele že v medišču. S tem da jih ometam v medišče, ne motim dela v plodišču. V nekaj panjev, kjer sem začel z delom, vrnem sate, ko končam. S tem je najhujše delo končano. Kapa in rokavice so pri meni neznana stvar. Doslej sem še vedno vse naredil, včasih bolj, včasih manj opikan.

Pri točenju potrebujemo za odkrivanje vilice ali nalašč za to primeren nož. Če delamo s tem ali drugim, vedno pazimo, posebno pri mladem satju, da ga ne pokvarimo. Tako je tudi s točilom. Staro satje lahko bolj močno vrtimo, a mlado sprva počasi z ene strani in potem še z druge. Mladi težki sati se radi lomijo, če smo prepridni. Med naj teče skozi dvojno sito, da se popolnoma očisti. Sito moramo večkrat oprati, ker se rado zamaši. Tudi vilice ali nož moramo večkrat oprati, ne smemo varčevati z vodo. Tudi nekaj brisač naj bo pripravljenih. Sploh glejmo, da bo vse čimbolj čisto, točilo, posoda, kakor tudi ljudje, ki točijo.

Pokrovce damo čebelam, da jih očistijo. Nekateri jih dajejo v panje, a to je težko. Jaz jih dajem kar na prosto. Na perilnik položim papir in na tega pokrovce. Poleti to smemo, ker se ni bati ropanja, jeseni, posebno po ajdovi paši, tega ne smemo. Ko so obrani, jih stresemo v sončni topilnik, da se stope.

Med pustimo nekaj dni, da se očisti. Nabrane pene na vrhu posnamemo in damo čebelam, da jih oberejo. Posodo pokrijemo ali zapremo in hranimo na suhem, temnem in hladnem prostoru. Paziti moramo, da ne pridejo mravlje od njega. Nevarne so posebno majhne, ki pridejo skozi še tako majhno špranjo. Kjer se pojavijo, potresimo okoli posode naftalin. Biti pa mora posoda res dobro zaprta, da se med ne navzame tega duha. Sploh moramo gledati, da bo vse, kar je količkaj v zvezi z medom, res čisto. Le s čistim, dobrim blagom bomo pridobili in ohranili kupce.

ČEBELARJENJE V LANGSTROTHOVEM PANJU

IVAN KRANJC

Junija imajo čebelje družine najboljše pogoje za delo. Dolgi, topli in sončni junijski dnevi, raznovrstna in obilna paša omogoča, da čebele delajo od zgodnjih jutranjih do poznih večernih ur. Čebelji panji so prave tovarne, v katerih se pridno in nenehno dela. Do 1500 jajčec dnevno in še več zleže matica v enem panju. Delavke hranijo okrog 10.000 žrk razne starosti. V panj prinesejo in predelajo v med 1—10 kg medicīne in precejšnje količine obnožine. Vse je odvisno od bogastva narave in vremenskih pogojev. Razen tega gojijo čebele in prehranjujejo nekaj tisoč trotov, branijo in čistijo panj itd.

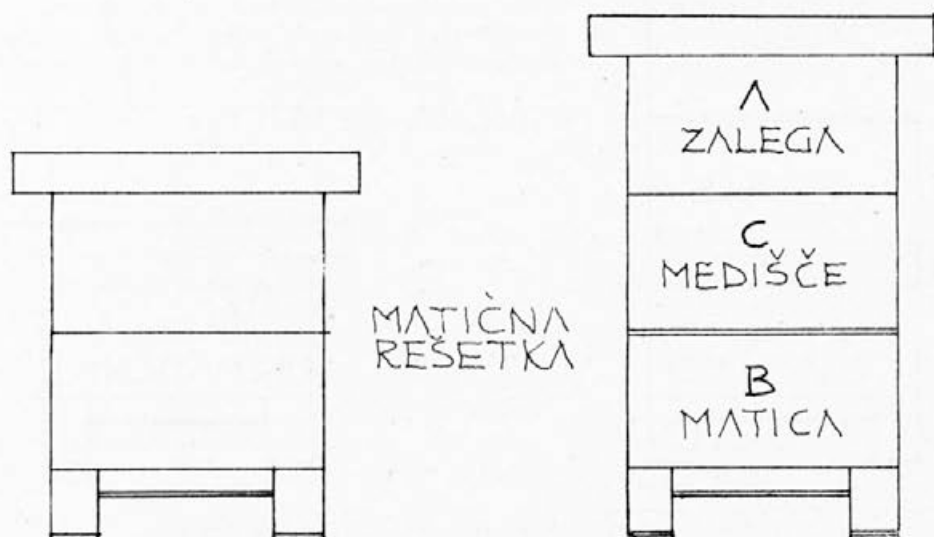
Čebelar ima v tem mesecu polne roke dela. Ob obilni paši je treba med iztočiti, razen tega pa mora seveda storiti vse, da mu čebele ne izroje in da se pri čebeljih družinah ne pojavi nagon za rojenje. V tem mesecu čebelar tudi vzreja mlade matice in razmnožuje družine.

1. Da ne bi prostor v plodišču čebele blokiral z medom in da ne bi prešle v rojilno razpoloženje, se v tem mesecu med iztoči. Pri točenju se po pravilu ometejo samo sati z zrelim in godnim medom. Delo se po možnosti opravi zgodaj v jutranjih urah, ko so stare čebele na paši. Podnevi iztočimo med tako, da zvečer lahko vrnemo prazno satje v panje. Ako medu istega dne ne iztočimo, se potem prek noči ohladi in naslednji dan točimo težje sate, pri čemer se satje, posebno mlado, kaj rado lomi. Razen tega so tako čebele najmanj časa v nenormalnem okrnjenem gnezdu.

V nakladnih panjih sta medišče in med v gornji nakladi, v kateri ni zalege. Zaradi tega je ometanje satov nemoteno. Najprej čebelar nakadi družino pri žrelu, nato razprostre rjuho pred panj, ga odpre z odstranitvijo strehe in nadimi od zgoraj. Nato začne po vrsti otresati sate na rjuho. Če kakšna čebela ne pade s sata, jo z omelcem omete. Ometeno satje se položi v prazne naklade in takoj pokrije. Pri vsem tem pa se čebele prašijo pri žrelu v panj. Čebele se lahko ometajo tudi naravnost v panj, vendar moramo pri tem ene in iste čebele ometi večkrat. Poudarjam, da opravi vse to delo neprimerno boljše naš lijak s posodo, iz katere lahko stresemo čebele v panj.

Prostor, v katerem točimo, mora biti čist in tako zaprt, da ne morejo vanj čebele. Zadelane sate odkrivamo z noži in vilicami. V bližnji prihodnosti pa upajmo, da bo to opravil stroj. Točilo vrtimo v začetku počasi in postopno vse bolj hitro. Po nekaj zavrtljajih sate obrnemo in drugo stran dobro iztočimo, nato sate še enkrat obrnemo in prvo stran dobro iztočimo.

Posode, v katere shranjujemo med, morajo biti čiste brez ostankov starega medu, ker le-ta povzroča predčasno kristaliziranje vsega medu.

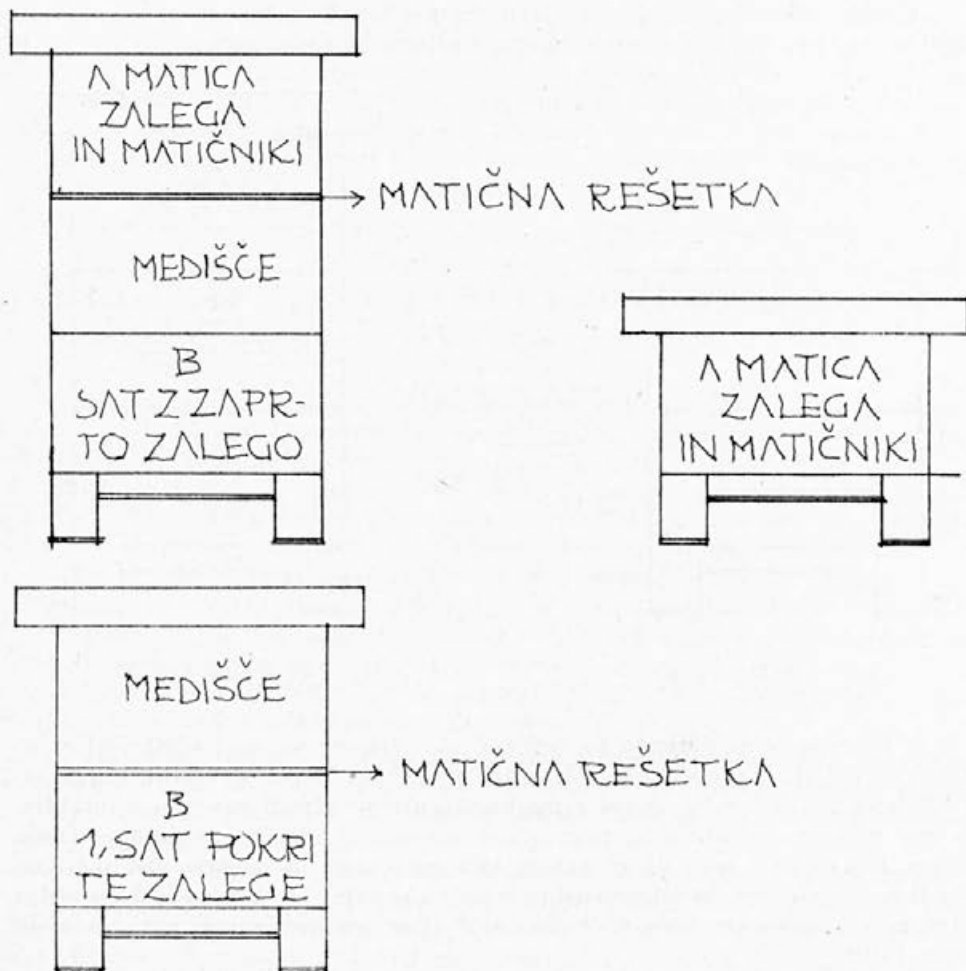
DEMARIRANJE 1. OPERACIJA

2. Rojenje preprečujemo na več načinov, vendar se smatra, da je Demarirjev najboljši. V čebelarški literaturi je bil ta način prvokrat objavljen 1892. leta, vendar se še danes z majhnimi spremembami uspešno uporablja. S tem načinom se ne samo preprečuje rojenje, temveč se znatno povečuje donos. Bistvo je v tem, da se zalega loči od matice in postavi nad matično rešetko, a matici se da udoben prostor za zaleganje. To se opravi 5 do 6 dni pred začetkom glavne paše ali kadar so družine premočne in je nevarnost, da bodo rojile.

Demariranje izvršimo z dvema rezervnima nakladama A in B na improviziranem podu, in sicer:

1. operacija takrat, ko družina še nima začetnih matičnikov. Iz panja se odstranijo sate z zalego in čebelami v rezervno naklado A tako, da postavimo v sredino odprto, ob straneh pa zaprto zalego. Sate brez zalege s čebelami damo v rezervno naklado C, matico z enim satom sveže zalege pa postavimo v naklado B. Nato postavimo na prvotno stojišče panja naklade, tako da bo naklada B na dnu, na naklado B položimo matično rešetko, nato medišče (naklado C) in na vrh naklado A z zalego.

Po tej operaciji se naglo normalizira življenje družine. Matica začne normalno zalegati, mlade čebele pa se selijo v naklado A, kjer grejejo zalego, medtem ko izletne čebele, neovirane od mladih čebel, opravljajo svoje delo. Ker v nakladi B pri matici ni mladih čebel, matica zaleganje omeji. Ker so mlade čebele v nakladi A oddaljene od matice, potegnejo matičnike, ki jih

moramo po sedmih dneh podreti. Vse to ugodno vpliva na donos v glavni paši, tako da bo naklada C kaj hitro polna medu. Brž ko so sati brez zalege, jih čebele napolnijo v vrhnji nakladi A. Če je potrebno, dodamo nove naklade nad naklado A. Ni čudno »in vendar se vrti«, če ne vedno, pa takrat, ko je paša. Dobra živalna družina dela čudeže.

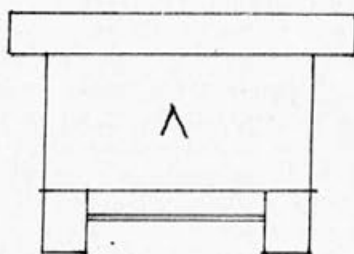
II. operacija (takrat, ko je družina že v rojilnem razpoloženju.) Če čebelar pri demariranju najde matičnike, ukrepa takole: Vso zalego z matico in matičniki preloži v naklado A. V sredino naklade B položi sat s pokrito

zalego, v katerem ne sme biti mladih žrk niti jajčec. Matična rešetka se da pod zgornjo naklado A. Mlade čebele se preselijo k matici, delavke pa ostanejo v nakladi B, kjer ne morejo potegniti matičnikov.

III. operacija: Druga dne po operaciji II. postavimo naklado A z zalego, matico in matičnike na novo dno v bližini naklade B. Matična rešetka pade na staro mesto med naklado B in C. Brada novoformiranega panja A se obrne nato postrani ali pa se označi s kakim predmetom, ker obstoji nevarnost, da se izletne čebele sprašijo k matici.

Ker so se vse izletne čebele zbrale v nakladi B, kjer so brez matice in zalege, jih kaj hitro mine rojilno razpoloženje. To se zgodi v nakladi A brez izletnih čebel in čebele same začnejo podirati matičnike.

DEMARIANJE II, OPERACIJA

IV. operacija: Peti dan se naklada A premesti na nasprotno stran naklade B. Del čebel naklade A se zopet preseli v naklado B. S tem v panju A končno premine rojilno razpoloženje. Čebele zgrizejo še preostale matičnike in matica začne normalno zalegati.

V. operacija: Sedmega dne po operaciji IV ali kadar čebele same uničijo matičnike, sat z matico, na katerem se nahajajo tudi čebele, prenesemo v panj B. Ta panj postane prava umetna družina z velikim številom izletnih čebel, ki jih je minilo rojilno razpoloženje. Dodam lahko še eno naklado za medišče.

VI. operacija: Dvanajsti dan po prenosu matice oddaljimo naklado A. Čebele odlete zopet v panj B, a naklado A z matičniki razdelimo v prašilčke.

Ko paša preneha, se shrani ena naklada medu za zimo, ostali med pa iztočimo. Sedaj tudi odstranimo matično rešetko, da matica zaleže v obe nakladi. Občasno se po potrebi plodišča menjajo kakor spomladi. Brž ko matica zaleže gornjo naklado, jo spustimo na dno, a naklado, ki je bila spodaj, postavimo na njeno mesto. Če pa se pojavi paša, potem nad drugo naklado položimo matično rešetko, na njo pa medišče.

Praktični čebelar, ki je vsak dan pri čebelah, bo uspešno v določenih terminih lahko opravljal vsa dela pri Langstrothovem panju, medtem ko bo amater, ki poleg službe še čebelari, rajši segel po Dadanblatovem panju, položki ali AŽ-panju.

USMERJANJE ČEBEL NA PAŠO

LOJZE KASTELIC

Usmerjanje čebel je med čebelarji na svetu poznano že dalj časa. Z njim dosežejo izredne uspehe pri proizvodnji sortiranega cvetličnega prahu in tam, kjer je s čebelami potrebno oploditi velike komplekse kmetijskih kultur.

V 4. številki Čebelarja omenja Virmašan v svojem članku, da čebele zelo nerade obirajo borovnico, čeprav izdatno medi. Kot večletni proizvajalec cvetnega prahu z osmukači sem ugotovil, da imajo čebele kaj čudno — morda za svoje poslanstvo oplojevanja rastlin močno potrebno navado. Skoro vse čebele istega panja obiskujejo namreč le eno in isto bilko in ne le posamezne nabiralke, kot se misli nasploh. Tako dobim — izrazito je to posebno spomladi — na istem stojišču v nekaterih osmukačih samo češnjev cvetni prah, v drugih spet repičnega, v tretjem zopet drugega, čeprav cveto vse rastline v enaki oddaljenosti od stojišča. Na ta način moramo verjetno razumeti tudi pojav, ki ga omenja Virmašan za Jelovico. Čebele so bile s tistega čebelnjaka — morda le po naključju — vse usmerjene na cvetoče češnje in se za močno medečo borovnico v neposredni bližini niso zmenile.

S tem v zvezi morda ne bo odveč, če objavim misel, ki mi že delj časa roji po glavi in ki se mi je vsilila pri ugotavljanju prej opisanega pojava. Zakaj ne bi čebelar, ki si želi medu, prav tako z usmerjanjem prisilil čebel, da bodo poiskale v svoji okolici tisti izvor medicīne, ki je po njegovem mnenju najizdatnejši. Prisilil bi pa kot čebelar-proizvajalec cvetnega prahu, da mu nosijo v osmukače cvetni prah samo z ene in iste rastline, ali čebelar, ki je postavil čebele sredi plantaže breskev, da mu oplode le njihove cvetove.

Kot je znano, je gozdno medenje — na katerega Slovenci pravzaprav največ damo — precej muhasto. Zgodi se, da čebelar na eni strani hriba izdatno toči, na drugi strani pa čebele drugega čebelarja še za sproti ne nabero. Tako je s hojo. Včasih ni niti 4 km razdalje med čebelami, ki pridno polnijo medišče in tistimi, ki prav nič ne prineso. Čeprav vemo, da najdejo in pridno prinašajo močno dišeč kostanjevec ali lipovec čebele tudi z oddaljenosti do 7 km, pa je jasno, da manj dišečo mano mnogo bliže ne najdejo. Zato bi bilo morda dobro, da jim pomagamo z usmerjanjem.

To storimo tako, da jim skuhamo čaj tiste bilke, za katero menimo, da bo zamedila v bližnji okolici. Prepričan sem, — imam pa že tudi nekaj izkušenj s tem — da bodo tiste čebele, ki jim bomo skuhal v vodi, ki jo potem porabimo za pripravo sladkorne raztopine, nekaj vejic hoje, prav gotovo našle medeča hojeva drevesa v veliko večji oddaljenosti kot sicer.

Prepričan sem tudi, da čebele, ki jih omenja Virmašan, prav gotovo ne bi več letele na oddaljene češnje, ampak bi nemudoma poiskale bogatejši izvor medicīne na borovnici, če bi jih zvečer čebelar nakrmil s sladkorno raztopino, ki bi ji primešal borovničevega čaja.

Poizkusite!

Urednikova pripomba: Pisec članka je uporabil namesto usmerjanja na pašo izraz dresura čebel. Tak izraz res zasledimo tu in tam v strokovni literaturi. Ker pa čebel ne dresiramo kot drugih živali, bo izraz usmerjanje na pašo morda boljši. Tovariša Kastelica, ki ima kot čebelar bogate izkušnje, prosim, da se še kaj oglasi.

POVZROČITELJI GOZDNEGA MEDENJA — NJIHOVA ŠKODLJIVOST IN KORISTNOST

FRANCEK SIVIC

Ce pomislimo, da izločijo v dobrih medenih letih lekanije in lahnidi v gozdnih področjih Slovenije preko 100.000 ton mane, se nam nehote vsili vprašanje, ali pomeni ta količina za gozd kakšno izgubo ali ne. Znanstveniki, ki so se ukvarjali s tem vprašanjem, so izmerili tudi do 10 % manjši prirastek na drevju, ki je bilo močno naseljeno z ušicami. Zanimivo je, da so izkazovala nižji prirastek predvsem podrasla, šibka drevesa, ki predstavljajo polnilni sloj v gozdu, na močnem drevju pa kakšne izgube niso mogli ugotoviti. Nasprotno so v določenih okoliščinah krepka, zdrava drevesa pokazala celo večji prirastek od tistih, ki niso bila naseljena z ušicami. Izguba nekaj litrov življenjskega soka na dan pomeni za drevo z veliko krošnjo in dobro razvitim koreninskim sistemom toliko kakor nič.

Povzročitelji medenja zabadajo svoje kljunce v mehko skorjo vejic in vej. Tudi tu se pojavi vprašanje, kako drevo reagira na sicer majhne, a dokaj številne ubode, zlasti še, ker izločajo ušice skozi svoje slino. Sadjarji so npr. ugotovili, da se na sadnem drevju, napadenem po ušicah in kaparju, kaj rade pojavijo virusne bolezni, česar doslej na gozdnih drevesnih vrstah ni bilo opaziti. Edino na bukvi in deloma na hrastu, kjer radi gostujeta obe *Schyzodryobius* vrsti, so pogostejše večje poškodbe, kakor npr. pokanje lubja in zvijanje mladih poganjkov. Toda ta pojav je opaziti le na določenih rastiščih in v gozdnogospodarskem pogledu ne predstavlja problema.

V kapljicah mane, ki so jih izbrizgale ušice in ki so obvisle na rastlinskih delih, ne da bi jih pravočasno pobrale čebele, mravlje ali druge gozdne žuželke, se v kratkem času naselijo razne glive in alge. Hranijo se s sladkorjem v mani. Zaradi teh glivic in alg dobijo iglice, listje in lubje zelenkasto črno prevleko in izgledajo na prvi pogled, kakor bi jih prekrivala plast saj. Za rastlino je takšna prevleka na njenih zelenih delih vse prej kakor koristna, saj občutno zmanjšuje asimilacijsko površino, kar ima seveda lahko za posledico občuten padec prirastka na lesni masi.

Ce bi sedaj primerjali vse naštetе škodljive posledice s koristmi, ki jih imamo od gozdnega medenja, bi ugotovili, da so navsezadnje koristi vendarle veliko večje od škod. Tu nimam pred očmi samo najbolj prepričljivega dokaza za svojo trditev — namreč gozdnega medu. Z mano se hrani prek 300 vrst žuželk, od tega več kot dve tretjini koristnih. Mravljam predstavlja mana glavni in za njihov obstoj nepogrešljiv vir hrane. Dokazali so, da porabi srednje veliko gnezdo rjave gozdne mravlje preko leta 400—500 kg mane. Gozdna policija, kakor često imenujejo mravlje in ostale koristne žuželke, je za zdravje gozda neobhodno potrebna, saj predstavlja protiutež škodljivcem ali z drugimi besedami: ohranja s svojo prisotnostjo biološko ravnotežje v gozdu.

Ce bi rabila mana samo kot hranilo za žuželke, bi bil to že dovolj prepričljiv dokaz za koristnost gozdnega medenja. Ker pa nudi pašo tudi čebelam in predstavlja predalana v gozdni med zdravo hranilo za človeka, je njen pomen seveda toliko večji.

ČEBELARSKO KRAMLJANJE

BLAZ KANTUSER

Tole ne bo kakšno strokovno razpravljanje, ampak čebelarški pogovor, kakršne imamo čebelarji tako radi, kadar se snidemo in pogovarjamo o čebelicah ter o vsem kar, je s čebelarstvom v zvezi. Ob takih priložnostih so naša srca praznično vesela in našo čebelarstvo bratovščino še bolj utrdijo.

Večkrat slišimo pripombe, da smo čebelarji čisto po svoje »mahnjeni«
ljudje. Take kritike jaz samo pomilujem, ker ne poznajo pravega čuta za lepoto čudovite narave. Hodijo po cvetočih travnikih in cvetlic niti zavestno ne vidijo, kaj šele da bi jih opazovali in občudovali. Čebelar pa ve, da so cvetlice in čebele ustvarjene ena za drugo kakor ženin in nevesta. Zato s srčnim veseljem opazuje, kako čebelice neumorno obiskujejo cvetlice in s tem izpolnjujejo svoje poslanstvo, da vzdržujejo svoj rod in rastlinstvo, ob primernih letinah pa tudi za čebelarja naberejo medu.

Pokojni Cvetko Golar, pesnik in čebelar, je to tako lepo povedal v napisu na svojem čebelnjaku: »Oj sestre! čebelice zlate, povabljene k rožam ste v svate!« Nekdanji voditelj prleških čebelarjev Peter Dajnko, ki je spisal čebelarstvo knjigo v dajncici, pa je imel na svojem čebelnjaku napis »Čebele so moje veselje in bogastvo«. No, tu je mišljeno le duševno bogastvo. Pohorci pravijo, da te čebele v coklah najdejo in v coklah pustijo.

PISMA UREDNIKU

Prosim, da mi pošljete 20 knjižic z naslovom »Med naša vsakdanja hrana in zdravilo«. Prav je, da ste izdali to knjižico, ki nam je zelo potrebna. Morali bi jo imeti prav vsi čebelarji. Če hočemo prodajati med, moramo vsi skrbeti tudi za reklamo. Ljudje vedo, da je med zdravilen. Mi čebelarji pa jim moramo povedati, za kakšna zdravila nam rabi med, in to vsak iz svojih izkušenj in tudi iz izkušenj drugih ljudi. Če bomo to znali ljudem dopovedati, nas ne bo strah, kam bi prodali med. Jaz svojega nikomur ne ponujam, ker mi ni treba. Imam namreč leto za letom stalne odjemalce. Ni dosti, da med samo prodam in da dobim zanj ustrezno vsoto denarja. To je samo polovična trgovina. Postreči moram vsakogar tako, da bo še drugič prišel k meni. Največja neumnost v trgovini je varati ljudi s slabim blagom.

Prosim vas tudi, da nam priskrbite stenske slike našega Žnideršiča. Njegovo sliko bi moral imeti vsak zaveden čebelar. On nam je sestavil panj, ki nam ga ne more noben drug sistem nadomestiti.

Franc Lampret
Stoprce pri Ptuju

Vsak čebelar rad veliko kramlja s svojimi sovrstniki. Seveda so vselej na vrsti najprej njegove ljubljenske. Zato bi tudi z vami, tov. urednik, pokramljal, če mi dovolite. Čebelarimo na skrajni severni meji (Šentilj v Slovenskih goricah) ob robih velikih sadnih plantaž, ki jih naše čebelice s trudapolnim

delom opraviš. Za to nepopisno ogromno delo pa je plačilo strup! In včasih še kdo pripomni: »Naj crknejo, saj niso naše, so ja privatne!« Stisne te pri srcu, kadar vidiš, kako se tvoje ljubljenske zvijajo v krčih in pometaš mrtvice izpred žrel. Ne moreš pomagati, če prekolneš vse mešalce strupov na zemlji. Znano je, da imajo čebele dobro razvit voh. Ali ne bi bilo mogoče danes v atomski dobi izumiti kako sredstvo, ki bi se primešalo tem smrtonosnim strupom oziroma škropivu, katerega vonj bi bil čebelam zoprno?

Tukajšnji čebelarji smo člani čebelarske družine Jarenina. Najmlajši član je star 15 let. Čeprav je še mlad, si je strokovnjaško izdelal AŽ-panje. Najhuje je bilo lani, ko je zasačil miško v čebelnjaku. Na vsak način je hotela pri žrelih v panje, čeprav je žrela zelo zožil. Past, strup in mucek ji niso mogli do živega. Znašel se je! Tik pred žrelom je obesil ribiški trnek z vabo in miška se je ujela! Posnemanja vredno, kajne?

Neorganiziranih čebelarjev je v okolici precej. Največ pa je sezonskih, ki ogrebejo kak pobegli roj v kako škatlo ali koš. Prepustijo ga potem samemu sebi. Navadno ga vešče in gniloba uničijo. Sate pomečejo na tla in jih pustijo tam ležati. Nekateri teh sezoncev imajo veselje do čebel. Marsikdo bi bil sposoben za dobrega čebelarja, pa mu manjka znanja, ki ga edino lahko črpa iz Slovenskega čebelarja. Temu pa na žalost celo nekateri člani posvečajo premalo pozornosti! Tu pa tam ne bi bil odveč kak članek v dnevnem časopisju, v katerem bi omenili tudi Slovenskega čebelarja.

Včasih obiščem v sosednji Avstriji starega čebelarja, ki ima naziv mojster. Mož mi vselej podari več izvodov njihovega čebelarskega lista »Steirischer Imkerbote. V oktobrski številka 1965 piše o proslavi ob otvoritvi Janševega čebelnjaka na Breznici. Na drugi strani prinaša lepo sliko Antona Janša. Ali bi ne bilo mogoče, da bi Slovenski čebelar tudi prinesel tako sliko, ki bi je bil vsak čebelar vesel in jo uokvirjeno obesil na dostojno mesto. Mogoče bi bila tiskarna Lykom pripravljena kličej posoditi ali prodati.

Maks Vreča

Štihovec, Šentilj v Slov. goricah

Spoštovani tovariš urednik!

Gotovo me poznate, saj sem že 20 let tajnik čebelarske družine Selca nad Škofjo Loko. Naj vam najprej opišem svoje čebelarsko življenje, če se že tako izrazim.

Čebelarim že 37 let. Začel sem leta 1930, ko sem kupil prvi roj. Takrat sem plačal zanj 30 dinarjev. Tehtal pa je iz kranjiča 1.20 kg. Drugo leto pa sem plačal za drugi roj 50 dinarjev, ker je bil močnejši od prvega. Prvi roj sem imel leta 1932. To je bil nepozaben dan v mojem čebelarstvu. Počasi sem napredoval s čebelami. Zadnjih 20 let imam po 20 ali 30 AŽ-panjev. Imam že več izkušenj s čebelami, vendar kaj takega še nisem doživel, kot mi jo je letos zagodel izrojenc.

Prosim vas, da mi odgovorite na moje vprašanje. Dne 26. maja mi je rojil panj št. 9 s pevko. Ogrel sem ga posebej. Tehtal je 2,96 kg. Hotel sem ga dati nazaj v panj, pa sem se premislil, češ da je izrojenc še dosti močan. Nato sem ga pregledal. Imel je že nekaj matičnikov, ki sem jih vse uničil, razen enega. Zdel se mi je primeren, pa sem ga pustil. Ko sem ga pregledal

čez pet dni, je bila matica že izležena. Bila je lepo svetlo rumena. Čez osem dni sem pregledal, če matica že zalega. Dobil sem jajčka v dveh satih. To je bilo 13 dni po rojenju. Mislil sem si pač, da mi mlada matica zalega. Pregledal sem ga spet čez teden dni, koliko satov ima zaleženih in kakšna je zalega. Bil sem zelo razočaran. Imela je na štirih satih zalego in to samo jajčeca. Ko pa sem bolj natanko pregledal, sem videl, da je bil mleček le v nekaj celicah. Ta mleček je bil okoli jajčec, vendar so bila jajčka na suhem. Panj sem nato zaprl. Čez tri dni sem ga spet pregledal. Rezultat je bil enak. Toda čebele niso oskrbovale jajčec. To mi je bila uganka. Poklical sem soslednjega čebelarja, naj mi pojasni to uganko. Mislil sem si pač, da mi bo že razložil, v čem je vzrok, ker je starejši čebelar in ima več izkušenj. Pa mi ni vedel nič točnega povedati, le da je matica zanič. Če bi bila neoplojena, bi zalegala trote, tako so ostala le jajčeca. Saj je bila matica tako lepa in močna, da se mi jo je zdelo škoda uničiti. S čebelarjem sva jo neko dopoldne vendarle uničila. Na večer sem preložil roj na 7 satov v panj št. 9. Iz medišča sem vzel 7 satov ven. Iz plodišča sem vzel 4 sate zalege in jih dal v medišče. Ko pa sem spet pogledal čez pet dni, kaj je s tistimi jajčki, ki sem jih dal v medišče, sem opazil da jih ni bilo več. Vse celice so bile prazne. Verjetno so jih čebele znosile ven. Pogledal sem na dno panja, pa jih ni bilo več. Vprašujem se, kako more do tega priti, da se jajčka ne razvijejo v ličinko.

Prosim, če moje vprašanje objavite v Slovenskem čebelarju. Morda se je že kakemu čebelarju zgodilo kaj takega. Tako bo vedel, kaj mora storiti. Za odgovor se vam že vnaprej lepo zahvaljujem. Pri vašem delu pa vam želim čim več uspehov. S čebelarskim pozdravom

Miha Štibelj

Urednikova pripomba: Tudi matice lahko zbole za različnimi boleznimi, zlasti obole radi njihovi jajčniki. Pogosto pa se matice pravilno ne spraše. Večkrat se zgodi, da po sprašitvi sploh ne zalegajo. Takih in podobnih nenormalnih pojavov ali anomalij je pri maticah še več. V vašem primeru so bila jajčeca mrtva in jih zato čebele niso prijele.

Spoštovani urednik!

V prvih vrsticah vas lepo pozdravljam. Sporočam vam, da sem član čebelarske družine Sevnica. Čebelarim od svoje rane mladosti in sedaj imam 20 AŽ-panjev. Pri nas so čebele kar zdrave. Lansko leto mi je padlo 6 družin, in sicer zaradi brezmatičnosti in noseme.

Zato se oglašam, ker ne vem, kje bi dobil barjansko blato. Hočem poskusiti z njim in bom tudi poročal v Slovenskem čebelarju jaz in še moj tovariš. Če bi se pa kdo zavzel, da bi ga spomladi imeli tudi pri Medexu, bi verjetno tudi drugi segli po njem, ko pridejo v Ljubljano v trgovino. Prav bi bilo, da bi ga tudi drugi preizkušali, potem bi se izluščila resnica, ali je res uspešno proti nosemi ali ne. Zdi se mi, da je prof. Arth, ki je o tem pisal, gotovo imel izkušnje in da stvar ni iz trte zvita. Tudi drugi čebelarji so imeli nekaj izgub, medtem ko so na drugi strani Save čebele bolje prezimile. Z listom smo vsi zadovoljni in ostanemo še v bodoče njegovi zvesti naročniki.

Lepo se vam zahvaljujem za pestro vsebino lista in se priporočam še za naprej.

Ivan Stopar

ZAKAJ NAŠE ČEBELARSTVO NE NAPREDUJE

FRANC CVETKO

Na to lahko brez posebnega premišljanja in truda odgovorimo. Vzroki za to so: 1. starost čebelarjev, 2. mladina se ne navdušuje za čebelarstvo, 3. čebelarstvo ne dobi nobene podpore od oblasti, 4. čebelarji ne dobijo čistega sladkorja po znižani ceni, 5. za poletno brezpašno dobo nimamo pasišč, 6. cena medu je prenizka, 7. panji in druge čebelarske potrebščine so predrage, 8. stroški za zatiranje čebeljih bolezni so visoki, 9. prevozi čebel po železnici ali z motornimi vozili so zelo dragi, 10. za pasišča izven naše republike zahtevajo previsoko odškodnino. To so glavni vzroki propadanja našega čebelarstva. Razpravljajmo nekoliko o njih.

1. Razumljivo je, da starejši človek nima toliko veselja in moči kakor takrat, ko je bil mlad in zmožen za vsako delo. Malo je čebelarjev, ki bi še čebelarili z 80 leti. Tudi čebelarsko delo ni tako lahko, kakor bi si kdo mislil. Koliko truda ima čebelar in stroškov za sladkor, da spravi svoje čebele o pravem času na višek razvoja, če hoče, da mu bodo tudi pri srednje dobri paši prinesle kaj medu. Čebelar ima tudi pozimi mnogo dela. Prekuhati mora staro satje in ga pretopiti v vosek, da ga zamenja. Če ima potrebne priprave, si ulije sam satnice. Tudi satnike mora zažičiti in opremiti s satnicami, da so nared, če je potrebno. Pripraviti je treba tudi druge stvari, ki jih čebelar potrebuje pri postavljanju panjev na pasišču. Čebele vedno prevažamo ponoči, kar ni za starega človeka.

Če tak star čebelar nima pravega naslednika, ki bi po njegovi smrti prevzel za njim čebelarstvo, ga rajši prej proda, sebi pa pusti dva ali največ štiri panje, da si z njimi krajša čas kakor majhen otrok, ki ne more biti brez igrač. Tako čebelarstvo gre za vedno od te hiše.

2. Čebelarji imajo zelo malo upanja, da bi se mladina oprijela čebelarstva. Redkokdaj se kak kmečki sin oprime čebelarstva, ker je največ takih, ki jim roji po glavi, kam in v katero šolo bodo šli študirat ali pa se učiti obrti, ko bodo dovršili osemletno šolo. Malo jih je, ki se oprimejo kmetijstva, kakor so se ga njihovi starši. Veliko pa je tudi takih, ki imajo zaposlena očeta in mater v tovarni. Domov prihajata samo zvečer ali pa ob sobotah in praznikih. Gospodarstvo vodita dedek in babica. Tak fant misli bolj na mestno življenje, kjer sta oče in mati, kakor pa na učenje in na kmečko garanje. Še manj pa lahko pričakujemo, da bi se oprijel čebelarstva kak študent, ki je napravil maturo ali pa fakulteto. Taki hočejo dokazati, kar je popolnoma pravilno, da se niso trudili zaman z učenjem, in da so dosegli to, kar so si želeli.

Že pred nekaj leti so začela naša čebelarska društva in družine ustanavljati v osnovnih in drugih šolah čebelarske krožke za vzgojo kadra. Do danes pa še nismo slišali, da je kak krožkar začel čebelariti z lastnimi čebelami. Najbrže bo vsakdo zelo težko začel samostojno čebelariti, kajti nov panj z vso opremo in s čebelami vred bi danes stal od N din 350 do N din 400. To je že velika vsota, ki jo mlad človek težko zmore, čeprav je v kaki službi. Še manj pa zmore toliko denarja kmet, da bi ga dal sinu za nabavo čebel. Tukaj je navedena samo cena za nov opremljen panj s čebelami in satjem ter hrano. Vračunane pa niso druge čebelarske potrebščine, ki so danes tudi zelo drage.

3. Takoj po osvoboditvi je bilo naše čebelarstvo od oblasti priznано in visoko cenjeno kot kmetijsko gospodarska panoga. Oblasti so ji pomagale s sladkorjem, ki smo ga tukaj denaturirali. Dobivali smo tudi podpore ter poceni vozili čebele po železnici. Zveza je imela takrat tudi od oblasti uradno potrjeno in priznано pravico, da ima svojo trgovino s čebelarskimi predmeti in da prodaja med doma in ga izvažа v inozemstvo. Leta 1954 je bila Zvezi in drugim društvom, ki so imela lastne trgovine, odvzeta pravica trgovanja. S tem odvzemom je izgubila še tisti skromen del dohodkov, ki jih je donášala trgovina. Tudi osnovna sredstva, uporabna za trgovino, je morala Zveza dati po uradno določeni ceni novemu gospodarju Medexu, ki še danes vodi to podjetje s čebelarskimi predmeti in izvažа med v inozemstvo. Danes Zveza nima več nobenih ugodnosti. To je vzrok, da ne more dvigniti čebelarstva na tisto višino, ki nam je potrebna. Tudi novim čebelarjem začetnikom ne more dati materialne podpore, kakor jo je dajala nekđaj, ker nima sredstev za to.

4. Odločilni pri nas na pristojnem mestu še vedno niso doumeli, da je za krmljenje čebel potreben samo čisti sladkor, kakor ga dobivajo čebelarji v drugih socialističnih in nesocialističnih deželah.

5. Največje je število takih čebelarjev, ki ne prevažajo čebel na pašo, ampak jih imajo vedno doma v čebelnjaku. Tem čebelarjem pa čebele malokđaj prinesejo toliko medu, da bi jim zadostoval za zimsko zalogo. Večkrat nastopi tudi v juniju, juliju in avgustu brezpašna doba ali pa je pašа tako neznatna, da jih mora čebelar z majhnimi obroki medu ali sladkorne raztopine dražilno krmiti, da matica ne prekine zaleganja. To bi se lahko vse odpravilo, če bi tisti čebelarji, ki ne prevažajo čebel na pašo in imajo svojo zemljo, posejali nekaj arov s semeni medovitih rastlin npr. z belo medeno deteljo. (Glej letnik 1950 stran 67, in esparzeto stran 69, kjer tovariša Višnjegorski in Jože Resnik opisujeta omenjene medovite rastline). Taka pasišča bi se dalo marsikje pripraviti, če bi se tega oprijelo z združenimi močmi več čebelarjev.

6. Res je, da se takemu čebelarju, ki nima zmožnosti ali možnosti ter prakse da bi izdelal razne majhne čebelarske predmete, npr. pitalnike, da bi vrtal luknje na satnikih, popravil razne drobne predmete in panje, ne splača čebelariti, ker je med prepoceni, da bi kril stroške za nabavljene predmete z denarjem, ki ga je dobil za med. Cena medu je glavni vzrok, da naše čebelarstvo pada.

7. Cene panjem in drugim čebelarskim predmetom se je zelo dvignila. Samo okovje za panj in mreže na okencih ter matična rešetka stanejo skupaj čez 20 N din. Tej druginji ni kriv Medex, pač pa splošna podražitev kovinskega materiala in lesa. Ko je Medex prevzel od Zveze trgovino, je oblast še priznavala regres na panje in menda še na neke druge predmete. To pa ni dolgo trajalo, ker je oblast regrese potem kmalu ukinila. To pa je povzročilo našemu čebelarstvu neprecenljivo škodo.

8. Marsikaka občinska skupščina in tudi čebelarji sami so že žrtvovali veliko denarja za zatiranje čebeljih bolezni. Kljub vsem denarnim žrtvam in trudu Zveze, društev in posameznikov smo menda z zatiranjem čebeljih bolezni še vedno tam, kjer smo bili v začetku. Koliko zdravil je bilo porabljenih za pršico in za nosemo, uspeha pa ni videti nobenega, ker se obe bolezni zopet pojavljata. Ti dve bolezni sta že marsikaterega čebelarja spravili ob čebele

in denar. Kje je krivda, da pri tem zdravljenju čebeljih boleznih ni videti pričakovanega uspeha? Ali je premalo denarja ali pa preveč površnosti pri zdravljenju?

9. Za izkoriščanje paše v oddaljenih krajih ali pa celo v drugih republikah so za čebelarje-prevaževalce ogromni stroški velika ovira za izkoriščanje teh pasišč. Na železnici ni več popusta za prevoz čebel; primeren tovornjak pa težko dobiš, zlasti tak, ki bi si tudi v nasprotno smer znal poiskati tovor za prevoz.

10. Na tujih pasiščih je večkrat zelo dobra in obilna paša npr. v Mačvi, Liki in še kje. Za ta pasišča posebno v Liki pa zahtevajo tamkajšnje občine oderuško odškodnino. Te so vedno tako visoke, da jih čebelar ne more priznati. Večkrat pride taka zadeva celo pred sodišče.

Kakor je razvidno iz teh vzrokov, je vsakršno čebelarjenje povezano z velikimi stroški posameznega čebelarja. Če je idealist, se še nekako prerine skozi vse ovire. Če pa je materialist, čebelarstvo raje opusti. Zato pa naše čebelarstvo peša ali celo nazaduje.

MALO ZA ŠALO, MALO ZARES!

DEEL

Zagovoril ga je!

V družbi znanega grškega govornika in filozofa Demostena je nanesel pogovor na čebele, med in medeno pecivo. »Saj res«, se oglasi radoveden nadobudnež, »radoveden sem, če tudi filozofi jedo medenjake?«

»Ste mar menili, da čebele nabirajo med samo za bedake?« ga je ročno zavrnil mojster.

Saj res ni mogoče!

»S svojimi čebelami nimam nobenih težav.« se je pri kozarcu dobrega vina šopiril dunajski čebelar v družbi navdušenih »simpatizerjev«, ki so mimogrede pridno pomagali pospravljati pijačo že iz četrtega čebelarjevega litra. »stanujem namreč v bližini Schönbrunn^{*} in moja žival ima v njem dovolj dela in bere od zore do mraka.« »Saj to vendar ni mogoče!« zine neko zijalo, »saj Schönbrunn odpirajo vendar šele ob devetih dopoldne, zapirajo pa že ob petih popoldne!«

Pijača po starem receptu

Pred nekaj leti so v danskem mestu Archunu priredili razstavo »2000 let piva«. Za preizkušene pive so tam prodajali posebno pivo, pripravljeno po starodavnem receptu, do katerega so prišli po dokaj nenavadni poti. Pri prekopavanju nekega nad 2000 let starega menda germanskega groba so med drugim izgrebli roženinast vrč z ostanki presušene usedline. Kemična analiza je pokazala, da so to bili ostanki piva, ki so ga takratni Germani varili iz pražene pšenice, rožmarina in medu...

* veliki dunajski park, nekdanja last cesarskega dvora.

Izkušnja je dragocena reč, ki se pa kupi za mal denar!

Izkušnja je najboljša učiteljica, pravi pregovor, a je tudi najdražja, bi lahko dodali, kajti če bi vsakdo moral vse sam na svoji koži preizkusiti, bi zlasti čebelarški začetnik v znanju svoje stroke najbrž ne prišel posebno daleč. Dobršen del začetniških težav prihranijo čebelarju strokovne knjige, ki za razmeroma mal denar podajajo mnoga dognanja in dragocene izkušnje, do katerih so se z nemalim trudom in prav takšnimi stroški dokopali drugi ...!

*

V vsakem čebelarju je nekaj kmetovalca in rokodelca, a tudi nekaj trgovske žilice in spretnosti ali celo nekaj znanstveniške radovednosti in vneme nikomur ne more škoditi. Za čim več stvari se zanima, toliko več pregleda in jasnosti bo imel pri svojem delu, s toliko večjim uspehom in brezskrbnostjo bo čebelaril ...

*

Čebelam bodi dober oskrbnik, podpiraj čebele dobrohotno, če so odpravljali naravni viri ter pospešuj njihov razvoj, kjer le moreš! Brani jih pred sovražniki in škodljivci vseh vrst ter ne pozabi, da je njihov največji sovražnik neuk človek, ki prenekaterokrat s trdo roko po nepotrebnem moti njihovo delo ter ustvarja med njimi zmedo in negotovost!

V vsakem čebelnjaku neka družina redno prednjači z odličnimi lastnostmi, poseka vse ostale in nabere redno največ medu! Pаметen čebelar bo skušal vzrediti od take družine kaj največ potomstva ter s čebelami tega rodu v nekaj letih preroditi vse svoje družine. Ko je to dosegel, šele lahko reče, da si je vzredil zlahkten rod čebel. Odbirati pa kljub temu ne bo nikoli nehal, kajti še kar naprej bo neka družina med vsemi odličnjaki zopet najboljša ...! In vsa reč se začne zopet od začetka!

Krilati tihotapci

Na neki meji so pred nedavnim prišli na sled nenavadnemu primeru tihotapstva. Na eni strani mejne črte, seveda v varni razdalji od postojanke carinikov, je »prodajalec« razložil svoje blago, nekaj stotov medu ter ga ustrezno maskiral, na nasprotni strani pa je »kupec« postavil svoje čebele. In začelo se je, izprva še brez nepotrebnih prič! Pač, cariniki so vso reč nekako le izvohali, toda v tem primeru so bili enkrat brez moči ter so lahko le opazovali, kako jim pred nosom nezacarinjeno prehaja čez mejo dragoceno blago, ne da bi kdo zanj poravnal carinske pristojbine ...

Mnogo je še takih zgodbic o uspehih in neuspehih obmejnih pregledih v zvezi z organi, ki jih tako birokratsko, brezobzirno in strogo opravljajo, kar je spričo premetenih tihotapcev navsezadnje neogibno in razumljivo. Recimo, da je zgornja zgodbica izmišljena, čeprav je povsem mogoča. Prav podobno, le brez »kupca« in »prodajalca«, sem nekako pred 40 leti imel sam priložnost opazovati podoben, a povsem nedolžen primer. Bilo pa je na meji z Madžarsko pri takratni Dolnji Lendavi. Prebrisan čebelar, ustanovitelj tamkajšnje čebelarke podružnice in njen predsednik, železniški prometnik Ivan Leskovec,

doma iz okolice Postojne, je spričo slabe spomladanske paše na naši strani, izvohal, da se ob cesti iz Lendave skozi Dolgo vas proti madžarskemu Rediču vsako pomlad navsezgodaj takoj onstran meje v neskončnost širi ogromno rumeno morje cvetoče oljne repice. Odtlej je vsako pomlad v aprilu pred to rumeno morje na naši strani tik meje postavil v pašo svojih 30 čebeljih družin v AŽ-panjih. Tu so se njegove čebele vsako leto občutno podprle in okrepile za izdatno pašo na akaciji. Omenjeni podjetnež je bil tudi edini čebelar, kar sem jih širom po Sloveniji spoznal v zadnjih 50 letih, ki je čebelaril izključno v AŽ-panjih na žlebičje, ki jih kar ni mogel prehvaliti. In sam sem videl, da je bilo to tudi res. Saj sva bila soseda!

ŠE ENO PISMO UREDNIKU

Po dolgem času se vam zopet oglašam, čeprav vem, da ste zelo zaposleni in da nimate časa, da bi nam na vsako pismo posebej odgovorili, zato vam tudi nihče ne more zameriti. Vendar pa neka vez le mora biti med nami, da ne pozabite na nas, ki smo od Ljubljane bolj oddaljeni. Tudi letošnja zima je že konec januarja začela pojenjavati. Čebele so se v tem času kar cel teden veselo spreletavale. Ko so se spreletele in se otrebile, so se od samega dolgočasnja začele spopadati. Sem bil že kar slabe volje zaradi tega ranega in toplega vremena. No, sedaj je tudi tega konec, nastopili so zopet bolj oblačni in hladni dnevi in čebele so se spet umirile.

Zadnje čase smrt neusmiljeno kosi med našimi čebelarji. Komaj smo položili v prerani grob bivšega urednika Vlada Rojca, že nas je zopet pretresla žalostna vest, da je umrl naš veliki čebelarski strokovnjak Slavko Raič. S tovarišem Rojcem se sicer nisva osebno poznala, vendar je rad objavil, če sem mu kaj poslal za list. Menda ste zvedeli, da nam je tudi v Krškem umrl naš čebelar in dolgoletni sodelavec v krškem društvu Nace Skok. Tako rekoč čez noč smo ga izgubili in zaradi neuspele operacije je umrl. Tudi Nacetove čebele so ostale brez gospodarja. Znano pa je, da umrejo tudi njegove čebele, če umre čebelar. Dragi urednik, čuvajte svoje zdravje, dokler je še čas. Ne mučite se preveč s temi daljnimi prevozi čebel, kajti leta so tukaj in dnevi našega življenja so nam šteti. Dragi tovariš urednik, želim vam obilno medeno žetev v letu 1968. Vas prisrčno pozdravlja Vaš Franjo Vrčko. Pozdravite predsednika Benedičiča in vse svoje sodelavce.

Franjo Vrčko

Slovenski čebelar piše leta 1898 v 6. (junijski) številki pod poglavjem Razno-terosti, med drugim tudi tole:

Beli mak sredstvo proti čebeljemu piku. Čebelarji bi morali saditi več belega maka pred ulnjaki. Ako te je čebela pičila, vzemi glavico belega maka, naredi v njo zarezo in spusti na pičeno mesto nekoliko kapljic mlečnega soka. Bolečina takoj poneha in mesto ne oteče. Tudi sicer se beli mak, ki je lepa rastlina, priporoča čebelarjem, da ga sejejo.

Leta 1538. je veljal roj čebel 3 goldinarje. Ravno tisto leto se je lahko kupilo za 45 gld pet krav, dva vola in en voz. Jedna krava je veljala nekako 5 gld, torej tri krave 15 gld. Za teh 15 gld se je kupilo pet rojev. Lepi časi za čebelarje, ko se je za pet rojev lahko kupilo tri krave.

ZATIRANJE NOSEMAVOSTI*

DR. LEON KOCJAN

Nosemavost čebel je zajedavska bolezen, ki po dolgih zimah ali deževnih spomladanskih mesecih povzroča večkrat našemu čebelarstvu veliko gospodarsko šolo. Zatiranje zajedavskih bolezní pri živalih, ki v naravi vedno znova pridejo v dotik s povzročitelji, je dolgotrajno.

Povzročitelj nose mavosti, z latinskim imenom imenovan nose ma apis, pride s hrano ali z vodo v želodček in črevesje čebele, kjer se razmnožuje. Vidimo ga lahko samo pod drobnogledom. Ta zajedavec ima dve življenjski dobi: dobo, ko zajeda in uničuje sluznico želodčka in črevesja, ter dobo mirovanja v obliki tros a. Čebelarški znanstvenik Gontarski, ki je bil tudi gost Zveze čebelarskih društev Slovenije, je našel v želodčku čebele do 262 milijonov trosov nose me, a v blatniku kar pol milijarde. Če se hudo bolnim čebelam pridruži še griža, si lahko mislimo, kakšne množine zajedavcev so na dnu vlažnih panjev, na satju, na stenah panjev, pred žrelom, v mrtvicah in drugod. Razumljivo je, da bo uničenje te zajedavske bolezní tudi v naprednejših čebelarskih okoliščinah zaradi ponovne nose mavosti ozdravelih čebeljih družin in čebelnjakov izredno dolgotrajno. Takšna brezupnost, da bi nose mavost zatrlí, pa je Gontarskega neprenehoma spodbujala, da bi našel zdravilo, ki bi uničilo zajedavce.

Poudariti moramo, da zajedavskih bolezní ne zatiramo uspešno le pri ljudeh, temveč tudi pri živalih. To dokazujejo tudi pri nas številni živinorejski obrati in živinorejci, ki zdravijo živino z zdravili. Tudi Gontarskemu se je ob pomoči Wagnerja posrečilo odkriti novo zdravilo, ki ga je imenoval nose mak. Naši čebelarji so ga začeli dajati čebelam po letu 1954, ko je nose mavost uničila na deset tisoče čebeljih družin. Za uspešno zdravljenje so potrebne najmanj 4 tablete v 4 litrih sladkorne raztopine na eno čebeljo družino, ki jo nakrmimo v brezpašni dobi. Zdravilo »Veterinary Fumidil B«, ki sta ga odkrila v Ameriki Katzelson in Jamieson, so začeli v zadnjih letih izdelovati tudi v Nemčiji. Ko je leta 1965 in spomladi leta 1966 nose mavost tudi našim čebelarjem povzročila veliko gospodarsko škodo, so tudi drugi čebelarški praktiki pri nas, ki do tedaj za zdravljenje nose mavosti niso uporabljali zdravil, začeli priporočati zdravilo Fumidil B. Pred dobrim letom pa je Veterinarski zavod v Subotici začel izdelovati zdravilo Fumagillin, ki enako deluje kakor nose mak in Fumidil B. Vsa ta zdravila uničujejo zajedavce nose me v dobi, ko zajedajo in uničujejo stene želodčka in črevesja, ne uničijo pa trosov v dobi mirovanja.

O učinku teh zdravil se lahko sami prepričamo spomladi po dolgotrajnih deževnih ali mrzlih dneh maja ali junija, če se je nose mavost nepričakovano pojavila v hudi obliki. Zaradi nose mavosti namreč veliko odraslih bolnih

* Radijsko predavanje dne 10. maja 1968.

čebel ostane zunaj ali pa pomre blizu panja in v panjih. Preostale bolne čebele v pašnih dneh in v oslabeledih družinah ne bi jemale zdravilne sladkorne raztopine v pitalnikih. Takrat zdravilno raztopino po navodilih lahko poškrpimo po satih ob strani. Če so obolele čebelje družine napadene samo po noseimi, v nekaj dneh ozdravijo; umiranje čebel pa popolnoma preneha. S tem dosežemo podaljšanje življenjske dobe odraslih čebel, ki nabirajo medicino in pripomoremo k nadaljnjemu razvoju čebeljih družin. Seveda pa popolnoma oslabeledih družin s prgiščem preostalih čebel tudi s tem postopkom ne moremo rešiti.

Za uspeh zdravljenja nose mavosti pa še zdaleč ni dovolj, da čebelje družine samo zdravimo. S preventivnim dražilnim pitanjem z zdravilom spomladi ali jeseni samo preprečujemo širjenje nose mavosti po živih čebelah. Paziti moramo, da zdrave žive čebele naslednjih generacij ne pridejo v dotik z zajedavci v dobi mirovanja, to je s trosi nose me. Takšen prenos nose mavosti na zdrave čebele se predvsem dogaja v nečistih in vlažnih panjih, z dotikom s trosi nose me onesnaženega satja, ko pijejo čebele v bližini vodo itd. Ponovno okužitev preprečujemo s higienskimi ukrepi, ki smo jih omenili v zadnjem predavanju, s čiščenjem in razkuževanjem panjev, predvsem z razkuževanjem satov z razkužili. Nekateri čebelarji so prepričani, da z obešanjem satov na podstrešje, s prezračevanjem, zanesljivo uničijo trose nose me. Za uničevanje trosov je v zadnjem času v rabi tudi očetna kislina, in sicer 80 %-na. Ta naj deluje najmanj teden dni na satovje, zaprto hermetično v omari za satje. Kisline nalijemo previdno v pripravljeno pločevinasto škatlico, v katero smo položili krpo, ki vpija očetno kislino, in jo postavimo v omaro.

Ko smo pojasnjevali predvsem pomen zdravljenja nose mavosti z zdravili, smo želeli opozoriti vse čebelarje, da zaman pričakujemo uspehov in gospodarskih koristi samo s pravilnim čebelarjenjem in biološkimi metodami brez preventivnega zdravljenja z zdravili. Poudariti želimo, da zajedavcev — povzročiteljev boleznih nobena biološka metoda in še tako moderno čebelarjenje ne more uničiti, če hkrati ne uničujemo zajedavcev v živih čebelah! Vsakemu našemu čebelarju je gotovo zadostovalo opozorilo na gospodarsko katastrofo leta 1963, ko je bila uničena skoro polovica čebeljih družin zaradi nose mavosti. Tudi na čebelarskem obratu Agromelu pod vodstvom strokovnjakov je nose ma povzročila velikansko škodo. To je dokaz, da z biološkim načinom in najmodernejšim čebelarjenjem brez preventivnega zdravljenja, razkuževanja in upoštevjanja vseh načel higienskega čebelarjenja ni mogoče preprečiti nose mavosti.

Številni čebelarji, ki berejo Slovenskega čebelarja, bodo lahko že letos pripomogli k preprečevanju nose mavosti, če bodo upoštevali navodila v odstavku »Čebelarjevo delo v aprilu«, v katerem je priporočeno zdravilno pitanje s fumidilom B. Menimo pa, da je v začetku navodil odveč pripomba, da se je pri nas pojavila nose mavost šele zadnja leta, predvsem pa pripomba na koncu navodil, da so čebelarski znanstveniki že prišli do spoznanja, da je najboljša in najhitrejša zdravilo zoper nose mo lepo, toplo vreme in izdatna paša.

Prepričani smo, da se nikoli več ne povrnejo časi, ko so čebelarji vozili kranjčice na izdatne pomladanske in jesenske paše ter vse slabičice zažveplali, prezimili pa samo močne družine.

Zamenjava matic v Ameriki. Ameriški čebelarji prepuščajo mladim maticam, da odstranjujejo stare matice, ki so zaradi nabreklih jajčnikov bolj neokretne kot mlade. Razvila sta se dva načina. DOOLITTLEjev: Nad plodišče, v katerem hočejo zamenjati matico, polože matično rešetko in nad njo sat z zaleženim matičnikom. Ko se mlada matica izvali, odstranijo rešetko in zamenjava se izvrši brez težav. MILLERjev: Zrelo panja zožijo in skozi rezo trikrat krepko puhnejo dim v panj ter ga zamašijo. Ko čebele v panju že močno šume, dodajo skozi rezo novo matico in zopet zadimijo. Zrelo ostane 10 minut zaprto, nato še 2 do 3 dni zoženo, šele nato ga popolnoma odprejo. Ob dobri paši je uspeh zagotovljen. Kontrolo izvršijo šele po 10 dnevih.

H. B. v Luxemburgische
Bienenzeitung 2/1967. J. M.

Ali potuje matica za soncem? Čebelarji W. Theile je čebelaril dolgo vrsto let v listovnih panjih sistema Paschka. Gradilni satnik je namestil zadaj počez za vrata, čebele so izletavale proti jugu. Sicer se ni posebej zanimal za gibanje matic po plodišču, vedel pa je, da prihajajo vse matice v njegovih panjih, ki jih tisti dan ni motil, opoldne med 12. in 14. uro na gradilni satnik. Ker je bil ta »vozni red« točen in zanesljiv, ni nikdar imel skrbi, kje bi dobil matico.

SW Deutscher Imker 12/66. J. M.

Plemenilne postaje v Švici. V letu 1967 je v Švici delovalo 91 plemenilnih postaj, na katere je 641 čebelarjev pripeljalo svoje matice na praho. Oprašilo se jih je v povprečju 81 %, in so tako dobili 6601 plemenskih matic. Popolnoma zanesljivih je 9 postaj, kamor ne morejo prileteti nezaželeni tuji troti. Na teh postajah se je sprašilo 81 %, matic in so pridobili 774 čistokrvnih plemenskih matic. Karnijko gojijo na treh plemenilnih postajah, kjer se je uspešno sprašilo 778 matic.

Dr. Kobel v Schweiz.
Bienenzeitung 1/1968. J. M.

V Švici so čebelarji leta 1966 zavarovali proti kugi in gnilobi čebelje zalege 168.152 panjev. Za kugo je obolelo 216 družin ali 1,5 promil in 68 družin za gnilobo ali 0,4 promil. Za uničene družine je zavarovalnica izplačala nad 14.000 šv. frankov.

WIPLI v Schw.
Bienenzeitung 2/67. J. M.

Zamenjava matic. Sovjetski čebelarji strokovnjak BARANOV pri zamenjavi matic zaradi krajšega postopka ne poišče stare matice, ampak podloži plodišču narejenca z mlado matico. To operacijo napravi vedno tik pred glavno pašo. Doslej se mu je vedno posrečilo, da je bila stara matica odstranjena.

Pčelovodstvo 1967. J. M.

Za naše žene. Svežo kožo na obrazu dosežemo z mažo iz treh žlic skute, ene žlice medu, polovico jajčnega rumenjaka in nekaj kapljic mleka. Mažo nanesemo kot masko na umit obraz, kjer naj deluje vsaj četrt ure. Oči ostanejo proste. Nato izplaknemo obraz v mlačni vodi in ga lažno natremo z običajno kremo. Poskusite, presenečene boste nad svežino kože!

Po Garten und K. T. Zucht 5/1968.
J. M.

Prevaževalcem v gozdno pašo. V letošnji 5. številki strokovnega lista Bienenvater poroča dr. A. Fossel, referentka za gozdno medenje v Avstriji, o zanimivem zvičajnem prijemu, s katerim oskrbijo čebelarji iz Holsteina v zapadni Nemčiji svoje na pasišče pripeljane panje s pravcatimi vodniki za gozdno pašo. Način tople priporočja vsem avstrijskim prevaževalcem v gozdno pašo za posnemanje in izraža upanje, da se bo tudi v Avstriji tako odlično obnesel kot na Holsteinskem. Objavljam ga, da ga tudi slovenski čebelarji preizkusijo in uporabljajo.

Kadar se pokažejo male lekanije (mali kaparji) med iglicami na smreki, postavijo na izbrano pasišče popolnoma novega narejenca s tehtnico. Nareje-

nec nima nobene zalege, pač pa prvovrstno matico in sedi na samih satnicah, le oba krajna sata sta izdelana. Družina ima ogromno število nabiralok, ki se morajo na novem pasišču povsem na novo orientirati in v prvi vrsti skrbeti za donos medicine. Obnožina trenutno ni tako potrebna, ker ni zalege.

Narejenčeve nabiralke se usmerijo zelo naglo na bližnje vire sladke medicine, mnogo hitreje, kot se to dogaja pri družinah, ki gojijo zalego. Njene donašalke so bile na domačem pasišču navajene na določene rastline, na katerih so nabirale pelod in medicino. Na novem pasišču bi te čebele iskale tudi te rastline, ker so pač tako usmerjene.

Tehtnica kmalu pokaže donos in sedaj pripelje čebelar svoje panje na pasišče. Toda narejenec se mora umakniti! Čebelar ga kratkomalo razdere, njegove čebele omete kar pred pripeljane družine, kamor se zbegane čebele izprosijo. V novih panjih opozarjajo te čebele s svojimi plesi nove nabiralke na gozdno pašo in komaj preteče dan, že so čebele v vseh panjih na gozdni paši.

Čebelar ima z opisanim načinom zelo malo dela, pa tudi izgube nima, ker ometeno satovje s pridom porabi v drugih panjih.

Jaz bi pred odhodom na pašo doma napravil narejenca tako, da bi raznim močnim panjem pobral po en zaležen sat s čebelami, vendar brez matice. To ni težko, ker vemo po izkušnjah, da se nahaja matica v dopoldanskih urah na levih satih, v popoldanskem času pa na desnih satih. Narejenca bi postavil za 24 ur v hladno in temno klet. Pred ometanjem na pasišču, ali pa med ometanjem, bi priprl matico v matičnico s peščico čebel in jo doma dodal narejencu po novem načinu. Ko se vrnemo s pasišča, prenesemo narejenca iz kleti v prazen čebelnjak in mu odpremo žrelo. Kmalu se bodo prikazale čebele in se začele spreletavati in prašiti. Sedaj pripravimo matico, da jo bodo čebele z gotovostjo sprejele.

V kozarec damo malo žličko medu in za prst visoko tople vode ter oboje dobro premešamo, da se med popolnoma raztopi. V to raztopino vržemo matico in jo pustimo nekako 10 minut, da se pošteno okopa in izmuči. Mokro matico položimo nato med čebele pred žrelom. Skrbno opazujte, kako se bodo one

vedle do matice in kaj se bo dogajalo. Zadovoljni boste in — poročajte, kaj ste doživeli!

Sedaj lahko dodamo narejencu v medišče satovje, ki smo ga pripeljali s pasišča. Tako najbolje ohranimo in izkoristimo dragoceno matico.

V nobenem slučaju pa ta matica ne sme ostati na gozdnem pasišču, ker bi jo ometene sirote kmalu zavohale in bi se vse sprašile k njej v panj.

J. M.

Rudninske snovi. Dognali so, da so za življenje čebel potrebne neznatne količine rudninskih snovi, vendar zadeva še ni dokončno raziskana. Dosedaj še ni ugotovljeno, kakšen vpliv imajo umetna gnojila na izločanje medicine v cvetovih, tudi še ni ugotovljen vpliv take medicine na čebelo in zalego, ter slednjič, kako vpliva med, pridobljen iz tako gnojenih rastlin — na človeka.

Po Lebendige Erde 6/1966. J. M.

Čebelarški inštitut Tilburg na Nizozemskem vzdržuje država s 70 % proračuna. Ostalih 30 % prispevajo čebelarji, in sicer z zvišano ceno pri prodaji krmilnega sladkorja. Inštitut skrbi za temeljito raziskovanje čebelnih bolezni in njihovo zatiranje. Ker so bolezni čebelje zalege na Nizozemskem zelo redke, se tamošnji znanstveniki ukvarjajo le z nosemo in pršičavostjo. Kjerkoli se pojavi pršičavost, uničijo vse panje prizadetega čebelnjaka in država povrne vso škodo. Poleg tega se na inštitutu bavijo z vprašanjem opravevanja kulturnih rastlin po čebelah. V obširnih vrtovih inštituta se zato nahaja redka zbirka medečih rastlin, med njimi je kar 125 vrst raznih vrb. Inštitut se udeležuje s svojimi čebelami opravevalnih akcij v sadnih plantažah. Ker obenem raziskujejo izločanje medicine in njene sestava, se ukvarjajo tudi s škropljenjem in njegovimi posledicami. Jasno je, da skrbe tudi za vzrejo matic. Na razpolago so jim plemenilne postaje na otokih, kjer vzrejujejo čisto kranjico in čisto kavkazijko, ker se njuni križanci v prvem rodu izbornu uveljavljajo pri nabiranju medu in opravevanju rastlin.

Maurizio v Schweiz.

Bienenzeitung 1/67. J. M.

ČEBELARSKO DRUŠTVO KAMNIK-DOMŽALE

Čebelarstvo društvo Kamnik-Domžale je imelo svoj redni letni občni zbor dne 14. januarja 1968 popoldne na Homcu pri Repanški. Zbralo se nas je kljub neugodnemu vremenu 56 čebelarjev iz vseh družin našega društva. Posebno smo bili veseli, da je prišel med nas naš stari znanec in prijatelj prof. Edi Senegačnik.

Občni zbor je vodil predsednik Franc Končan.

Tajnik je v svojem poročilu navedel, da je štelo društvo 129 rednih in 22 družinskih članov, ki so večinoma njihovi ožji sorodniki. Člani so imeli skupaj 1854 panjev. Je pa še veliko čebelarjev-nečlanov, ki jih bomo le z osebnimi stiki pridobili za redne člane, saj je že to lepo, da smo napredovali za 11 novih članov. Prav je bilo, da so vse družine izvedle občne zборе že v decembru in smo tako lahko pravočasno predložili Zvezi nove sezname.

Posebno delavna je kamniška družina, ki bo izpeljala lani sprejeto nalogo, da obnovi plemenilno postajo na Kopišču v Kamniški Bistrici. Gradnja te postaje se bo začela v zgodnji pomladi. Prostor je že določen, les pripravljen in začetna dela izvršena. Člani so pri tem pokazali veliko vnemo in požrtvovalnost, saj so opravili že do sedaj nad 400 prostovoljnih ur in priskočili na pomoč z brezobrestnim posojilom. Izdatno jim je pomagala tudi občina Kamnik, ki je po svojem kmetijskem inšpektorju ing. Prešernu z vso uvidenostjo podprla to akcijo. Tudi Zveza je obljubila pomoč. Za strokovne nasvete smo naprosili prof. Senegačnika.

Vse družine poudarjajo velik pomen odbire in vzreje matic. Zato bodo po svojih močeh pomagale pri obnovitvi plemenilne postaje.

Čebeljih boleznih na območju našega društva ni bilo razen noseme, ki so jo uspešno zdravili s fumidilom B. Letina je bila dobra, posebno prevaževalci so bili zadovoljni.

Pri volitvah smo izvolili dosedanji odbor.

Med sklepi je poleg gradnje plemenilne postaje važen tudi ta, da bomo na kam-

niški osemletki ustanovili čebelarški krožek, ki ga bo vodil tov. Stare. Zanj imamo že pripravljen opazovalni panj. Zvezo bomo naprosili, da organizira tečaje za bolezenske preglednike, ki naj se jih udeležijo tudi dosedanji pregledniki, da obnovijo svoje znanje.

Posebno pristrčna je bila počastitev našega predsednika Franca Končana, ki je 28. novembra 1967 praznoval svojo osemdesetletnico. Občni zbor je potrdil odborov sklep, da ga imenujemo za častnega člana našega društva. Tov. Malešič je na kratko poudaril zasluge slavljenca za razvoj čebelarstva na kamniško-domžalskem področju in mu v znak priznanja izročil umetniško izdelano diplomu o častnem članstvu. V imenu vseh čebelarjev mu je prisrčno čestital. Prav tako mu je čestital k izrednemu jubileju in odlikovanju tudi prof. Senegačnik. Zelel mu je, da bi še nadalje tako vneto deloval za napredek našega čebelarstva.

Slavljenec se je prav lepo zahvalil za odlikovanje in diplomu, ki mu bo lep spomin na delo v društvu. Ob tej priložnosti je tov. Končan daroval za plemenilno postajo 10.000 S din.

Nato je prof. Senegačnik pozdravil zborovalce v imenu Zveze in posebno želel, da bi slavljenca posnemali v požrtvovalnosti in delavnosti.

V svojem govoru je poudaril velik pomen plemenilnih postaj, kjer res lahko vzrejamo dobre matice. Nato je govoril o različnih načinih vzreje, ki pa imajo vsi en cilj: doseči čim boljši čebelji rod.

Razvila se je obširna razprava, med katero je odgovarjal tovariš urednik na razna vprašanja čebelarjev.

Vse prehitro je minil čas. V prijetnem razpoloženju smo zaključili naše zborovanje.

J. M.

Plemenilna postaja na Kopišču v Kamniški Bistrici bo že letos začela s svojim delom. Marljivi in prizadevni odborniki so poskrbeli, da bo na postaji odličen odbran trotar. Vzrejevalcem matic priporočamo, da pošiljajo svoje matice na sprašitev tudi na to plemenilno postajo.

MARTIN TIČAR

Po dolgi in mučni boleznini nas je za vedno zapustil naš član in predsednik čebelarke družine Brežice Martin Tičar.

Bil je večletni član in zvesti čebelar, ki je zelo ljubil svoje čebelice. Skrbel je, da so imele vselej dobro pašo. Zato jih je tudi prevažal v razne kraje in čebele so mu njegov trud tudi povrnilo. V družini je vselej pomagal z delom ali pa z dobrimi nasveti in bil priljubljen pri vseh čebelarjih.

To se je videlo tudi na njegovi zadnji poti. V obilnem številu smo ga spremili k večnemu počitku.

Naj mu bo lahka slovenska zemlja!

Čebelarška družina Brežice

JANKO ČEPON

Vselej, ko pogledamo v časopisu osmrtnice, se s tesnobo vprašamo, kdo so bili, ki jim je naglica, v kateri živimo, vzela življenje.

Tudi naš zvesti in dolgoletni član Janko Čepon je sredi poletja 1967 dobil v prometni nesreči tako hude poškodbe, da jim je po nekaj dneh, čeprav je bil prej zdrav in krepak, podlegel. Rojen je bil 30. avgusta 1904 na Verdu pri Vrhniki kot sin obrtnika — mizarja. Tudi sam je postal obrtnik. Po vojni je obrt opustil in se vključil v lesno industrijo.

Pokojni je bil velik ljubitelj živali. Gojil je golobe, razne vrste ptičev in podobno. Vedno se je zavzemal za rodovniško čistost pasme. Ko je leta 1942 zvedel, da nekdo prodaja čebele, se je odločil za čebelarjenje. Zaradi temeljitosti, s katero se je oprijel vsakega dela, ni čudno, da se je v letih 1947—1949, ko smo imeli svojo plemenilno postajo, ves posvetil umetni vzreji matic. Kot mizar si je izdelal in lično poslal hramčke, plemenilnike in vse, kar je za vzrejo matic potrebno. Mnogo je čital in v nje-

govi bogati knjižnici ni manjkalo čebelarke literature. Vzdrževal je osebne stike z naprednimi čebelarji iz drugih krajev, zlasti z vzrejalci matic.

Po upokojitvi se je čebelarstva oprijel še z večjo vnemo. To se je poznalo tudi na njegovih družinah, ki jih je odpeljal na kostanjevo pašo v Zasavje. Žal ga ob povratku ni bilo več, da bi videl uspeh svojega prizadevanja. Tudi z vzrejalcem na plemenilni postaji A. Janše pod Zelenico se je lansko pomlad dogovoril, da jima bo izdelal plemenilnike v zameno za matic. Da bi bila tragika še večja, so matice prispele in našle gospodarja na mrtvaškem odru.

Skoda, da za nadaljnji obstoj tako lepo zasnovanega čebelarstva ni najboljših izgledov. Take so bile misli čebelarjev, ki so se s številno udeležbo na pogrebu oddolžili spomenu naprednega čebelarja. Zelo prizadeti mladi družini iskreno sožalje. Pokojni naj v miru počiva!

Čebelarška družina
Vrhnika

MODRIJAN JOZE

Povsem nepričakovano je zapustil čebelarke vrste naš dolgoletni član Jože Modrijan. Rojen je bil 18. februarja 1900 pod Raskovcem nad Vrhniko, kjer je tudi živel in čebelaril. Bil je eden tistih čebelarjev, ki čebelarijo z manjšim številom družin doma za

potrebe sadjarstva, predvsem pa za razvedrilo ob prostem času. Prav pri čebelnjaku najdejo preprosti in delovni ljudje trenutke, ko se odpočijejo telesno, predvsem pa duševno.

V mladih letih je varčen in marljiv nakupil nekaj lazov, katere je z ljubeznijo obdeloval. Bil je tudi vnet sadjar in dober pevec. Ob dobrih letinah je bil prelep pogled na mlado, negovano in bogato obloženo sadno drevje.

Za čebelarjenje je imel kar dobre pogoje. Spomladi so njegove čebele dobile

prvi pelod in medičino na leski in ivi, ki je je v okolici dovolj. Temu je sledila po številnih lazih travniška paša. Če je zamedila smreka ali hoja na Raskovcu ali Ljubljanskem vrhu, so njegove čebele pašo z lahkoto dosegle.

Ob okupaciji 1941 se je takoj vključil v delo OF. Dobil je priznanje in bil odlikovan. Prav je imel govornik ob odprtem grobu, ko je dejal: Ljubil si tri stvari: družino, domovino in lepo petje. Čebelarji, ki smo ga spremili na njegovi zadnji poti, smo se oddolžili njegovemu spominu s številno udeležbo. Pevski zbor pa mu je zapel žalostinko. Kolikokrat jih je on pel drugim!

Družini iskreno sožalje — pokojnemu miren počitek!

Čebelarška družina
Vrhnika

IVAN GOLOB

Sončen jesenski dan je bil in čebele so izletavale kot v maju, ko smo 29. septembra spremili k zadnjemu počitku našega čebelarja Ivana Goloba. Pokojni Ivan se je rodil 29. avgusta 1899 v Velikem Širju nad Zidanim mostom. Ze kot šolarček je vzljudil čebele, saj je

bil njegov oče vnet in spreten čebelar, ki je tri sinove vzgojil v napredne čebelarje. Ta ljubezen do čebelic ga je spremljala celo življenje. Ko je dorastel, se je zaposlil pri železnici v Zidanem mostu. In ko se je leta 1923 preselil na Zajčjo goro (Ledino) nad Sevnico, kjer sta z že tudi pokojno ženo Agato imela prijetno in vestno oskrbovano domačijo, si je takoj postavil nad vinogradom ličen čebelnjak za 24 AZ-panjev. S približno tem številom je vedno čebelaril, razen nekaj let pred smrtjo, ko je skrčil število panjev.

Ko je bila leta 1932 ustanovljena v Sevnici čebelarška podružnica, je bil med prvimi njenimi člani in ji ostal vseskozi zvest. Kljub težki službi — s svojo marljivostjo in vztrajnostjo je dosegel mesto vlakovodje in bil kot tak pred nekaj leti upokojen — ni zamudil nobenega čebelarkega sestanka, zborovanja ali predavanja. Vedno je bil ukažljen, vedno pripravljen tolmačiti svoje izkušnje. Posebno pri srcu mu je bil Slovenski čebelar. Dostikrat je zatrdil, da ga ne od-

loži, dokler ga ne prebere do zadnje črke. Odšel je od nas nenadoma, kakor zapusti bolna čebelica svoj panj. V ponedeljek je odšel v bolnišnico, v sredo zvečer nas je presenetila vest o njegovi smrti. Njegove čebelice ne bodo osamljene. Znal je vcepiti ljubezen do njih hčerki in zetu, ki bosta čebelarila dalje. Pokojni Ivan pa nam bo ostal trajno v najlepšem spominu.

Čebelarško društvo Sevnica

IVAN PODBREŽNIK

Dne 5. marca letos smo pokopali ob veliki udeležbi prijateljev in znancev največjega čebelarja čebelarke družine v Kamniku Ivana Podbrežnika. Saj smo vedeli, da je hudo bolan, a smo le upali, da bo še pasel svoje ljubljenske. — Ze v rani mladosti je vzljudil

čebele in se skupaj z očetom poglabljal v njihovo čudovito življenje. Posebno dragocen vodnik mu je bil naš čebelarški list, ki ga je tako rad in vestno prebiral. Poudarjal je velikokrat, da je čebelar brez strokovnega lista šušmar.

Po očetovi smrti je prevzel še njegove čebele in povečal čebelnjak, da je sedaj med najlepšimi v okolici. Svojega čebelarkega znanja ni zapiral vase, ampak ga je posredoval tudi drugim. Vsi čebelarji smo bili njegovi prijatelji in vsakega je sprejel z veseljem in gostoljubnostjo. Pripovedoval in pojasnjeval nam je o svojem delu pri čebelah s tako ljubeznijo, da smo čutili, kako živi s svojimi čebelicami.

Pokojnik je bil po poklicu vodilni monter pri »Toplovodu« v Ljubljani, kjer je bil tudi odlikovan za dolgoletno vestno delo. Kljub velikemu in odgovornemu delu je posvetil ves prosti čas čebelarstvu. Bil je tudi zaveden član in odbornik čebelarke organizacije. Na sejah in sestankih je bil vedno točen in zelo aktiven. Radi smo poslušali njegove bogate izkušnje. Ko zaradi boleznih ni mogel več prihajati med nas, se jo podrobno zanimal za vse naše društveno delo.

Letos 14. maja bi praznoval svojo sedemdesetletnico.

Pogrešale ga bodo njegove čebelice pa tudi njegovi prijatelji čebelarji.

J. M.

OBCNI ZBOR BELOKRANJSKIH ČEBELARJEV

Kakor vsako leto tako smo se tudi letos v času, ko že izletavajo naše čebelice in prinašajo debele grudice obnožine, zbrali belokranjski čebelarji na občnem zboru, da bi ugotovili, kaj smo v preteklem letu napravili, da bi izvolili nov upravni in nadzorni odbor društva in napravili načrte za bodoče delo.

Dne 18. februarja 1968 je bila dvorana v črnomeljski gostilni Grad polna čebelarjev.

Predsednik društva tov. Ivan Biček je odprl občni zbor in prisrčno pozdravil vse navzoče, posebno pa še delegata Zveze čebelarških društev za Slovenijo tov. ing. Urbanijo. Prikazal je delo društva v preteklem letu. Na sejah upravnega in nadzornega odbora smo predvsem obravnavali pereče probleme društva, precej dela pa je bilo tudi z organizacijo opazovalnih postaj za gozdno medenje. V preteklem letu je bila na območju našega društva le ena opazovalna postaja, in to v Srednji vasi, v letošnjem letu pa je že vse pripravljeno za dve taki postaji. Zivahna je bila debata o nabavi sladkorja po znižani ceni, ki ga je društvo za čebelarje nabavilo lani v tovarni Belsad v Črnomlju.

V preteklem letu je bila ustanovljena nova čebelarska družina v Semiču, ki ima sedaj že 22 članov in je pri delu zelo marljiva.

Lansko leto je bil pridelek medu za tiste belokranjske čebelarje, ki niso prevažali čebel, zelo slab, saj je medenje v Beli krajini popolnoma odpovedalo. Nekaj medu so nabrale čebele le na domačem kostanju. Tako naši čebelarji niso z lanskimi pridelki krili niti najpotrebnejših izdatkov, ki so nujni pri vzdrževanju čebel.

Naše društvo, ki zajema vso Belo krajino, ima 5 čebelarških družin, in sicer: v Metliki, v Črnomlju, v Semiču, v Dragatušu in na Vinici. Čebelarska družina v Črnomlju je organizirana tako, da vodi en upravni odbor društvo in družino. Tako posluje že od ustanovitve dalje.

Naši čebelarji so se na občnem zboru ponovno pritoževali, da vozijo čebelarji iz drugih občin čebele v naše kraje na pašo ter postavljajo panje, kakor jim pač ugaja, brez kakršnegakoli dovolje-

nja občine ali društva pa tudi brez veterinarskega potrdila. Najraje postavljajo čebele tam, kjer je že domačih čebel preveč, pač v mnenju, da je to dober kraj za čebeljo pašo. Naše društvo je zato izdelalo pašni kataster, da bomo tako panje sorazmerno porazdeljevali po vsem pašnem področju. Naša velika želja je, naj bi že enkrat obveljal tudi pri nas stari čebelarski običaj, da zaprosi prevažalec čebel čebelarsko društvo, na čigar področje namerava pripeljati čebele, za dovoljenje. Ta čebelarska morala bi morala veljati za vse čebelarje.

V upanju, da so naše čebelice letošnjo zimo dobro preživele in bodo zdrave pričakale pomladi ter da nam bodo poplačale ves naš letošnji in kakor tudi ves lanski trud, smo se v popoldanskih urah razšli na svoje domove.

Matija Weiss

VESTI IZ HRVATSKE

Naša bratska Hrvatska čebelarska organizacija si krepko utira pot v boljše čase, saj pristopa k njej vedno več čebelarjev. V preteklem letu so imeli ustanovne občne zборе v mnogih krajih. Zanimanje za organizacijo in list »Pčelo« — vedno bolj raste. 4. aprila letos so imeli kot običajno vsako leto v Zagrebu seminar za napredne čebelarje. Udeležili so se ga čebelarji iz vseh hrvatskih krajev. Med drugimi je predaval tudi naš urednik.

Glasilu hrvaških čebelarjev Pčela ima vedno več naročnikov. Sedanji urednik je mlad in izredno agilen magister Zvonimir Šver, v odboru pa so sami izkušeni in odlični čebelarji: Mirko Brenc, Josip Katalinić, Dragotin Loc, Matija Varga in še drugi.

Predsednik Saveza hrvaških čebelarjev profesor dr. Ivo Tomašec je pred nedavnim zbolel. Vsi slovenski čebelarji želimo svojemu dragemu prijatelju skorajšnje okrevanje in da bi se čim prej vrnil k svoji družini in med čebelarje. Žalostjo v srcu pa smo prebrali v zadnji številki Pčele pretresljivo vest, da je umrl bivši urednik hrvatskega čebelarskega lista magister Ljubo Kunst, star komaj 29 let. Neizprosna smrt je izrgala iz vrst hrvatskih čebelarjev sposobnega mladega strokovnjaka in znanstvenega delavca, ki je zelo mnogo obetal. Ob tej težki izgubi s svojimi hrvatskimi prijatelji sočustvujemo in jim izrekamo svoje sožalje.

OBVESTILO

Čebelarška družina Ig obvešča vse čebelarje, ki nameravajo prepeljati čebele na gozdno pašo na območje Krima in Mokreca, da morajo predložiti potrdila o zdravstvenem stanju čebel pri poverjenikih, ki so določeni za posamezna pasišča. Ti so:

za Ig, Iško vas in Gornji Ig — Maček Anton; za Tomišelj in Podkraj — Koren Anton, Bernard Franc; za Ig, Staje in Kot — Zdravje Stane; za Dobravco, Skrilje, Golo, Mokre — Piškur Jože, Princ Franc; za Strahomer — Smole Jože.

Pri imenovanih poverjenikih boste dobili podrobne informacije o medenju in o razpoložljivih ter primernih pasiščih.

Čebelarška družina Ig
tajnik Jože Smole

OBVESTILO

Čebelarško društvo Radovljica je za predel Jelovice in za območje desno od Save Bohinjke izdelalo pašni kataster. Naprošamo vse interesente za prevoz čebeljih družin na navedeno območje, da to sporočijo društvu. V interesu vseh prevaževalcev je, da so čebelje družine na pasiščih smotrno razporejene.

ČD Radovljica

VEZANE LETNIKE SLOVENSKEGA ČEBELARJA

smo te dni dobili iz knjigovoznice. Dvignete jih lahko osebno v našem tajništvu Ljubljani, Cankarjeva 3/II med 8. in 12. uro.

ČEBELARJI — POZOR!

Vse čebelarške potrebščine (stiskalnice v vseh dimenzijah) lahko dobite po zelo ugodnih cenah pri nas. Pišite nam v srbskohrvatskem jeziku. Zahtevajte naš katalog potrebščin in aparatov. Fm. Ch. Graze KG, Fabrik für Bienenzuchtgeräte, 7057 Endersbach, S. R. Nemčija.

MATICE 1968

lahko dobite na moji plemenilni postaji od 10. junija dalje. Lojze Bukovšek, Golo brdo, pošta Medvode.

PRODAM

zaradi moževе smrti 60 AŽ-panjev na 10 satov. Od teh je 24 panjev v zložljivem čebelnjaku. Panji so novejše izdelave, družine pa zelo močne. Poleg tega prodam še 20 panjev položk (mera satnikov 40 × 25, 25 hramčkov in nekaj pršilnikov na 3 oziroma na 5 satov. Mileša Mirković, Banja Koviljača, Stara žel. stanica, Srbija.

PRODAM

kompletan čebelnjak z 10 AŽ-panji in kranjiči, poleg tega še topilnik in točilo na tri sate ter vse orodje in pribor. Drago Gregorc, Dolenjske Toplice 81.

PRODAM

20 naseljenih AŽ-panjev na 9 satov. Karel Mazi, Ljubljana, Celovška cesta 85/VI.

ZVEZA IMA NA ZALOGI

stare letnike Slovenskega čebelarja in posamezne številke, ki jih oddaja po znižani ceni, in sicer:

vezan letnik 1953 po	6,00 N din
vezana letnika 1956 in 1957 po	8,00 N din
vezan letnik 1962 po	10,00 N din
nevezan letnik 1951 (od 3. do 12. številke) po	2,00 N din
nevezan letnik 1953 po	3,00 N din
nevezana letn. 1956 in 1957 po	5,00 N din
nevezan letnik 1962 po	6,00 N din
posamezne številke letnikov 1951, 1953, 1954, 1956, 1957, 1961—1967 po	0,50 N din
Sodobno čebelarstvo I. del	25,00 N din
Sodobno čebelarstvo II. del	40,00 N din
L. Debevec — S čebelami in čebelarji skozi stoletja, broširano	4,00 N din
E. in J. Senegačnik — MED — naša vsakdanja hrana in zdravilo, broširano	3,00 N din
razglednice panjskih končani po	0,50 N din
serija 10 razglednic v originalnem ovitku po	5,00 N din
načrte zložljivih in stalnih čebelnjakov po	1,00 N din
Obolenja čebel in čebelje zalege (skripta) broširano	3,00 N din
Ovitki za Sodobno čebelarstvo I. in II. del	0,50 N din